

# Liederen

Jacob Israël de Haan

## bron

Jacob Israël de Haan, *Liederen*. P.N. van Kampen & zoon, Amsterdam 1917

Zie voor verantwoording: [https://www.dbnl.org/tekst/haan008lied01\\_01/colofon.php](https://www.dbnl.org/tekst/haan008lied01_01/colofon.php)

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

# Tijdzangen.

**In den wreedden zomer.**

Nu doet het zoet van den zomer mij weenen  
En haatlijk is mijn hart zijn milde lust,  
Want braakte en brand zijn op de aarde verschenen,  
En alle volken kampen verwilderd ontrust.

Avond: de kleuren van de late lucht  
Verinnigen zich tot één teedre tint  
Van bleekend blauw, de sterrennacht begint  
Zijn toovertochten zonder één brekend gerucht.

Maar ach: in hoeveel oogen breken kleuren  
Des zoeten hemels voor de laatste keer?  
Hoeveel makkers schenden met scherpe scheuren  
Uitsplijtende kogels het lijf tot heilloos zeer?

Hoeveel makkers liggen machtloos ter aarde  
Wier ellende niets meer dan sterven hoopt,  
Onder 't bonkend kanon of onder paarden  
Razend vluchtend worden zij neergetrapt, gesloopt.

Zij vielen in de kracht van hunne dagen  
Geslagen op het bloedbedronken veld,  
Makker noch Moeder hoort hun laatste klagen  
Terwijl de dorre dorst tot het wreed eind hen kwelt.

Menig mond, die feestelijk heeft gezongen  
In den zaaitijd toen zon ging naar zijn hoogst,  
Bloedt schuimend, zijne lippen wrang gewrongen,  
De Doodsmaaier haalt lachend zijn overrijke oogst.

Geen zaaier zal dit jaar zijn oogst gewinnen,  
Hij valt of legers vertreden zijn veld.  
Beroofd van recht, van vrede en blijde zinnen  
Weten der volken harten niets meer dan geweld.

Geen winter heeft ooit de aarde zóó vervloekt  
Met overmacht van nacht en barre naakte  
Als de milde zomer, die wreed bezoekt  
Elk bloeiend land tot het uiterst met brand en braakte.

Zomer, hoe ging mijns harten blij verlangen  
De Lente door naar uwe lusten uit,  
De vogels zongen en mijn lichte zangen  
IJverden blijde met hun zalig-blij geluid.

Als knaap heb ik zomer en zon bemind,  
De Zomer was de God van mijne jeugd,  
Nu nog, bewuster, sterker dan een Kind  
Voelde ik elk jaar dieper, krachtiger zijne vreugd.

En dit jaar, mijne makkers zouden komen  
Uit menig streek naar 't minlijk bloeiend land  
Van Holland en wij zouden samen droomen  
Saam lachen en samen ijveren in verstand.

En met elk Vriend zoude ik hartverheugd reizen  
Naar ieders land, naar ieders dorp of stad,  
Elk zou zijn eigen land gelukkig prijzen,  
Maar niet min genieten van aller landen schat.

En thans: verdeeld in vijandlijke legers  
Kampen allen den verwilderden strijd,  
Of overwonnenen of trotsche zegers  
In elk hart wijkt Vriendschap voor norsche bare nijd.

Hun bloeiende landen liggen geslagen,  
En Holland leeft beklemd, met strijd bedreigd,  
Het woest geweld versmoort al smartlijk klagen  
En bedwingt de harten, dat elk man lijdt en zwijgt.

O, wreede Zomer, wreeder dan één winter,  
Lach niet, lach niet, bij 't woedend onverstand,  
Laat uwen hemel rouwen, want wie vindt er  
Geen haat in lach des hemels boven 't helsche land?

In den winter zou mijn hart lichter dragen  
't Hellsch leed, dan in den zoeten zomertijd  
Als de avonden zóó stil zijn en de dagen  
Lachen bij woede die elk bloeiend erf ontwijdt.

O, kon ik met mijn handen u verscheuren  
Zomerhemel met uw zalige lach,  
Dat gij niet minder dan de Aarde zoudt treuren  
Om 't verbijsterd geweld, het zinneloos bejag.

Zomer: ik haat u met uw bloeiend schoon,  
Hemel: ik haat u met uw sterrenvreugd  
Want vreugd en zomer zijn een helsche hoon  
Waar de Aarde nacht en dag der volken hartbloed teugt.

Rouw met mijn liederen, o, blijde lucht.  
Zomer, dek als een Moeder het gelaat  
Wier liefste zoon geslagen in de vlucht  
Van zijn schuldlooze jeugd op 't bloedend veld vergaat.

## **De Aarde spreekt.**

Volkren heb ik in weelden groot gebracht,  
Wier wrevel thans tot woeden overslaat,  
Zij maken machteloos elkanders macht  
En schenden mijne Schoonheid blind van haat.

Waarom? Waarom? Hield ik niet siddrend open  
Elke Lente voor hun zaaisel mijn schoot?  
Was niet elk jaar rijker dan hun ruimst hopen  
Mijn oogst van graan voor 't volkenvoedend brood?

Wanneer de zon in den zomer de zwakten  
Van zijn winterval stijgend overwon,  
Drenkte ik niet gul mijn bergen en mijn vlakten  
Met volle weelden van beken en bron?

Zóó droeg ik, altijd jong, mijn bloemenschat,  
Zóó rijpten, altijd rijk, mijn vruchtenvrachten,  
Ik gaf altijd en werd nooit gevensmat,  
Werkend vermeerderde ik schatten en krachten.

Alles voor mijn volken: zijn zoete wijnen  
Schonk ik Frankrijk in overschat elk jaar,  
Waar 't één volk nood doet opende ik mijn mijnen  
Van goud, van olie, van brandkolen zwaar.

Met oogsten zegen ik der vlakten wijdte  
Van Rusland en ik vang den zonnegloed,  
Die sneeuwen smelt en ijsvelden doet splijten  
En oovral zendt een zegenenden vloed.

Geen weelden, die 'k niet ieder jaar vermeerder,  
Al was geen winst mijn volken ooit genoeg  
Geen Moeder zorgt voor haar kinderen teerder  
Dan ik zorgen voor vele volken droeg.

Maar thans: hun velden hebben zij vertreden,  
Spijt mijn rijke dracht dreigt hen naakte nood,  
Zij konden rijk en rustig zijn in vrede,  
Zij haten, en zij derven dak en brood.

Waarom? Waarom? Thans houd ik siddrend open  
Voor hun hartebloed mijn bevende schoot,  
Hun beste kracht, hun jeugd, hun heerlijk hopen,  
Offeren zij vergrofd een wreeden Dood.



Thans drenken zij mijn bar-gebraakte vlakten  
Met overstromingen van schuldloos bloed,  
Zij schenden schaamteloos iedere zwakte,  
En lachen waar hun brand verdervend woedt.

Zomer: maar thans haat ik mijn schat van bloemen,  
Zomer: maar thans haat ik den overvloed  
Van mijn gaaf graan, dat slechts volkeren voedt,  
Opdat zij machtiger elkaar verdoemen.

Kon ik mijn volle schat van graan verderven,  
Kon ik sluiten mijne vruchtbare schoot,  
Opdat niet langer van mijn voedend brood  
Elk volk slechts leeft om in woeden te sterven.

Zij delfden schatten van metaal en steen  
Uit al de donkre wonden mijner mijnen.  
Ik leed het gul, gelijk Moeder haar pijnen  
Lijdt, gelukkig voor haar kindren alleen.

Mijn volkeren, in weelde en overvloed  
Bracht ik elk groot, dat thans elk ander slaat  
Als waardloos water welt hun kostlijk bloed,  
Mijn gulste liefde keeren zij tot haat.

O, Zon, wier machtige kracht zich vereenigt  
Met de bloeikracht van mijn tedere schoot,  
Elke Lente, dat mijn oogst elk jaar lenigt  
De drift der volken naar het voedend brood.

Geen Lente, dat ik u niet huivrend wachtte  
En als gij kwaamt: een sterke zaligheid  
Elk jaar sterker ontbond mijn stroeve krachten,  
Tot zaaiing en oogst hield ik mij bereid.

En elken zomer, elken nieuwen morgen  
Zag ik u schoon als op den Scheppingsdag  
Mijn weelde wies, dra wordt mijn graan geborgen  
En rijpt mijn fruit onder uw milde lach.

Ik heb u vaak gesmeekt mijn dracht te zegenen  
Om der volken wil in getal geducht,  
De wolken lieten hunne weelden regenen,  
Uit zon en regen rijp ik bloem en vrucht.

Maar thans smee ik u, Zon, mij te verlaten,  
Verbreek mijn Baan, beter in Eeuwigheid  
Zwerf ik verwoest, dan dat ik voor het haten  
Aller volken wreed krijgsgeraad bereid.

O, Dag, zoo vaak gezegend, toen God scheidde,  
De wateren naar boven en naar onder,  
Mijn Land verscheen, dat openbloeiend beidde  
Zijn eerste menschen: een goddelijk wonder.

Maar zegen maakten zij tot vloek, mijn gaven  
Dienden hun slechts tot verdelgend gerei,  
Zij verbranden hoven, huizen en haven  
Zij keeren bloeiend land tot woestenij.

Zon: verlaat mij thans, dat ik woest en ledig  
Gelijk voor mijn Schepping in het ruim zwerf,  
Want mijn volken breken vrede meinedig  
Niet één ontziet des andren heiligst erf.

In weelden heb ik dezen grootgebracht,  
Wier wrevel thans tot woeden overslaat.  
Niets smeek ik meer dan één eeuwige Nacht  
Waarin de Aarde met zijn Volken vergaat.

Hemel: die zoo vaak uit uw bonte wolken  
Mij schaduw zondt en milden zomerregen,  
Moeden tot rust, vrucht en oogsten tot zegen  
Gij zaagt mijn zorgen voor mijn vele volken.

Hoor thans mijn beden: stort uw hoogten neer  
Overal waar oogst nog bloeit op het veld.  
Wat baat mij weelde wanneer liefde en eer  
Sidderend wijken voor woedend geweld?

Hemel : vernietig mijn kracht, laat mij sterven,  
Zend mij gebroken uit den zonnegloed,  
Ik haat den bloei en de dracht mijner erven  
Die enkel der volkeren woeden voedt.

Want in weelden heb ik hen groot gebracht  
Wier wrevel thans tot woeden overslaat  
Zij werden sterk door mijn bloeiende kracht,  
Maar alle liefde keerden zij tot haat.

Waarom? Waarom? Hield ik niet siddrend open  
Voor hun zaaigraan ieder jaar mijne schoot?  
Mijn Zon, waarom geven zij al hun hopen  
Hun jeugd, hun kracht, een onverzaden Dood?

## **Aan Moeders Graf.**

Heur Jaartijd keert en Moeders kindren komen  
Als nooit gescheiden biddend aan heur graf  
Voor éénen Dag laten zij Daad en Droomen  
Voor één Dag leggen zij hun zorgen af.

Niet één gedenkt des andren zonde en zede  
Want elk is slechts een kind van haar gezin,  
Zóó brengt een goede Moeder liefde en vrede,  
Stierf zij, nimmer sterft hare milde min.

De kleine stad, waar wij haar kindren waren,  
Beleeft in den herfsttijd zijn laatste bloei,  
Een schuwer licht luwt door de dunne blaren,  
Het leven sterft, maar 't is voor nieuwer groei.

Nog kennen wij de paden en de straten  
Maar velen van het volk kennen wij niet,  
Vervreemding meet voor elk der jaren maten  
Sinds ieder hoopvol Moeders huis verliet.

Elk toog zijn tocht, maar de verspreide wegen  
Vereenen zich elk jaar aan Moeders graf.  
Wij waren jong: zij gaf ons leer en zegen,  
Elk leed zijn lot en wacht zijn wending af.

Den dijkweg, grafwaarts, toen wij kindren waren  
Bracht men menig man, menig jong genoot  
Wij droegen licht de lasten onzer jaren,  
En maten niet het leven aan den Dood.

Tot éénen dag Moeders kinderen traden  
Den ouden weg naar heur graag-wachtend graf,  
Toen wisten wij, dat alle bonte paden  
Dalen naar 't eene doodsche duister af.

En ieder jaar zullen wij weder weten  
Zoolang wij samen dezen veldweg gaan:  
'Geen Droom of Daad doet ons den Dood vergeten.  
Hij ziet Jeugd noch Liefde noch Schoonheid aan'.

Hoevele wegen komen hier te samen  
Binnen de heiningen der doodenhof:  
Machtig hopen, weidsch winnen, ruim beramen,  
Het eindigt alles in een handvol stof.

Alles wisselt, maar blijft wisselend één,  
De harten breken, maar der harten wenschen,  
Der harten haat is één voor alle menschen,  
Gelijk voor ons, was hun lach en geweest.

Aller harten in het gebed vereenigd  
Herdenken wij hoe goed mijn Moeder was.  
Het wreed-verbeten hart voelt zich gelenigd,  
De wind waait over heiningen en gras.

Wijdte van water en de lucht daarboven,  
Eén oogenblik begrijpt al de Eeuwigheid:  
Niet het lot der levenden valt te loven  
Maar der dooden lot van nooden bevrijd.

Moeder: is rusten waar gij eenzaam rust  
Een stoorloos rusten zonder zonde en pijn?  
Beter dan krank wanklen van lust tot lust,  
Is het bevrijd van alles dood te zijn.

Uw hart was zóó vast aan mijn hart verbonden,  
Brak de macht van den dood ons vast verband?  
Weet gij niets van mijn zeden en mijn zonden,  
Mijn banloos dwalen door steden en land.

Moeder: weet gij, dat zooveel wreede tochten,  
De legers van zoovele landen gaan,  
Dat Makkers, die elkaars innigheid zochten,  
Thans wild-verblind elkander nederslaan?

Mijn Vriend toog mede: matelooze dagen  
Maatlooze nachten wacht ik zijn bericht,  
Wacht ik zijn keer, terwijl in duldloos klagen  
Voor zooveel brekend leed mijn leven zwicht.

Moeder, mijn bede: voor u werd onthuld  
Het klare Raadsel van den Eeuwgen Dood,  
Mijn brandend hart met bitterheid vervuld  
Wendt zich tot Moeder in zijn zeere nood.

Weet van den Dood of langs zijn wreede wegen  
Met duizenden mijn blijde Makker ging,  
Gij weet, hoe mijn hart zijn hart was genegen,  
Beter het wreed weten dan twijfeling.

Ik heb den Dood harten brekend gesmeekt  
Om deernis voor mijn Vriend, om zekerheid,  
Leven of Dood, maar geen bede verbreekt  
Zijn strakke Macht: geen wanhoop en geen strijd.



Moeder: breek zijn geheim en als zijn Droomen  
Mij voeren tot de grens van mijn Gebied,  
Verbreek uw Doodsban om tot mij te komen,  
Weiger mijn hart zijn zeker lijden niet.

Beter kan ik het wreede weten dragen  
Dan ik strijd tusschen hoop en wanhoop draag,  
Elk jaar keerend zal ik niet weder klagen,  
Gelijk ik heden op uw grafstee klaag.

Vaak in 't bloeiend leven heb ik verwacht  
Uw komst verblijd... ik wacht... keer uit uw Dood,  
Weet wat zijn Lot werd, welke zeere Nood  
Heeft hem nog gespaard of reeds omgebracht.

Moeder, Moeder, op de begroeide kling  
Uw graf, leg ik bevend mijn linkerhand, Gebruik bij het verlaten van het graf.  
Wij scheiden: ieder in zijn stad of land,  
Herneemt zijn Daad, zijn Droom, zijn twijfeling.

Mijn tocht herneemt door de verdorde dagen  
Mijn tocht herneemt door menig schrikbren Nacht,  
Want daad noch Droom verlichten 's harten klagen  
Waar ik, nog hooploos hopen, hem verwacht.

**Het wreede wachten.**

Ik ben geen Moeder, die haar zoon verwacht,  
Zijn Heerscher riep, het Heer toog getucht uit:  
Werd zijn lief leven wreeden Dood voor buit?  
Nacht noch Dag heeft bericht of keer gebracht.

En zij gedenkt: zij heeft hem trots gedragen,  
Onder de weelde van haar bevend hart,  
Haar was de vreugde van zijn teerste dagen,  
En haar de wreedte van zijn eerste smart.

En zij gedenkt: hoeveel bedroefde Moeders,  
Sloeg het bericht van een geduchten Dood?  
En Nacht en Dag voeren verbeterden woeders  
Pracht der Volkren in Aardes donkre schoot.

Ik ben geen Vrouw, wier man kloek met zijn leger  
Bezonnen en zeker zijn huis verliet,  
Keert hij verminkt? Of keert hij stoute zeger?  
Of keert hij van 't bloeddronken slagland niet?

En zij gedenkt, als het zoel-scheemrend duister  
Der zomernachten haar heeft stil gemaakt...  
Bijt haar zijn kus? Koost haar zijn wild gefluister?  
Heeft zijn gul-tastende hand haar geraakt?

En zij gedenkt: geen Nacht, geen Dag, geen Uur,  
Dat de Dood niet duizenden mannen slaat,  
Hield zijn leven nog ongeschonden duur  
Onder 't geweld aller volkeren haat?

Ik ben geen Bruid, wier Bruigom tegen benden  
Van vijanden ter slagstede is gegaan.  
En vóór zij nog 't Geheim van 't Leven kende  
Ziet zij 't Geheim van den Dood voor zich staan.

En zij gedenkt: nog lieten ongeschonden  
Der harten teere tochten haar geheim.  
Nog heeft zij nooit de verrukking gevonden  
Dier zoet-gedroomde, schuw-gevreesde zwijm.

En zij siddert, wanneer de nachten beven,  
Uit het laatst duister bloeit het eerste rood,  
Zij kent nog niet het Geheim van het Leven,  
En wreed bedreigt het Geheim van den Dood.

Ik ben geen Moeder, die haar zoon verwacht,  
Ik ben geen Vrouw, geen sidderende Bruid,  
Niet meer dan dit: mijn vriend toog strijdend uit,  
Nacht noch Dag heeft bericht of keer gebracht.

En ik gedenk: toen Moscou in den zomer,  
Zijn weelden straalde vond ik in een kerker,  
Dof en verdoemd, zijn broeder, stouten werker,  
Hartstochtelijk hater, ongeteugeld droomer.

En heeter dan de zomerhemel brandde  
Was de brand van woede en wraak in mijn hart,  
Als een smid goud aan goud slaat, sloeg hun schande,  
Mijn hart aan zijn hart in één gloed van smart.

Wij scheidden. Neen, wij scheidden nooit: verbonden  
Bleef ik aan hem, als aan geen mij nabij.  
Verloor ik u, Maat, mijn hart heeft gevonden  
In uw broeder, een Vriend, zoo trouw als gij.

Wij deelden saam om uwe ban het lijden,  
Wij deelden saam onze schamele vreugd,  
Ons hartverlangen mat het traag verglijden  
Der dagen, die zwaar wegen op uw jeugd.

Tot zomer: en een wilde woede brandde  
De volken door elks hevig-hatend hart,  
Een wind van vuur woei over alle landen,  
Een land, Europa lief, viel braak en zwart.

Uw broeder, mijn Vriend, door zijn ban gescheiden  
Van de strijders in 't minlijk moederland,  
Trok met vreemden tegen het volk te strijden  
Dat zijn geweld uitsloeg naar beide kant.

Hij ging: zijn tocht volgden mijn teerste beden...  
Gij weet, mijn makker, wat een bede baat.  
Als volken woedend land en stad vertreden  
Hun blikken verblind door des harten haat.

Hij ging toen zomer ooft- en oogstrijp brandde  
Geen dag tot nu bracht ons bericht of keer,  
Een Herfst verging, over verslagen landen  
Dreigt de wreedheid des winterhemels neer.

Een Lente dreigt: wee mij, die siddrend wachtte  
Van jaar tot jaar der lente milde keer,  
Thans vrees ik zijne sterren-klare nachten,  
De zoelten van zijn dagen zonnig-teer.

Want wreeder zal de wrange wanhoop schrijnen,  
In elke wond van elk verlangend hart,  
Wanneer de zonedagen voller schijnen  
En de nachten spannen goud-uitgestard.

En waar op hart en hart wegen de Dagen,  
Waar duizenden het leed raakte of bedreigt  
Stikt in hart en keel mijn hartstochtelijk klagen  
Tot doodvermoeid mijn geslagen lied zwijgt.

Maar uit hun droefheid heffen zich mijn zangen,  
Waarom, waarom? Hun schreien baat mij niet.  
Geslagen liggen vreugden en verlangen,  
Daar wilde waan heerscht over elk gebied.

Ik ben geen Moeder, die haar zoon verwacht,  
Ik ben geen Vrouw, geen sidderende Bruid,  
Niet meer dan dit: mijn Vriend toog strijdbaar uit,  
Dag noch Nacht heeft bericht of keer gebracht.

O, Dag, zend langs de kampen van de legers  
Uw Uren om de baat van een bericht,  
Wat is zijn lot? Der wijkers of der zegers?  
Of is zijn leven voor den Dood gezwicht?

Dag, zend uw Uren, ik zal getrouw wachten,  
Terwijl de Vrees mijn hulploos hart verslijt,  
En dragen zal ik zonder harteklachten  
Elk leed minder wreed dan onzekerheid.

Nacht: als de strijders hun wild woeden stillen  
Zend dan uw Uren langs het bloedend veld  
Om een bericht... brak zijn hartstochtelijk willen?  
Leeft hij zeger? Of leeft hij noodgekward?

Ik zal hen wachten als de Dageraad  
Dof en verdoemd tot wreede taak zich heft,  
Na machtloos wachten brengt het weten baat,  
Als het mijn hart ook in zijn wonden treft.

O, Leven, Leven, gedenk mijne zangen,  
Hoe vaak heb ik u hartstochtelijk geloofd,  
Houd hem, deeler van mijn haat en verlangen,  
Uw machtige armen boven het veeg hoofd.

Behoed hem om de wille van zijn broeder,  
Voor wien uw hand hard en streng is geweest,  
Behoed hem om de wille van zijn moeder,  
Wier strijdend hart hopeloos hoopt en vreest.

Dood: gij, die duizend uit tienduizend oogst,  
En pracht van volkeren tot vaagsel slaat,  
Drijf niet mijn wanhoop tot zijn stormend hoogst,  
Opdat mijn Lied niet uwe wreedheid haat.

Want gij kunt duizend en tienduizend doden,  
Maar het Lied van den Dichter doodt gij niet,  
Gij kent mijn Leven, mijn tochten, mijn nooden,  
Spaar mijn Makker; spaar mijn hart doodsverdriet.

Gij kunt mij met uw wervelwoede slaan,  
Maar het Leven slaat u met mijne zangen,  
Strijd niet met mij, stil mijns harten verlangen,  
Laat niet mijn leven waardeloos vergaan.

Ik ben geen Moeder, die haar zoon verwacht,  
Ik ben geen Vrouw, geen sidderende Bruid,  
Niet meer dan dit: mijn Vriend toog strijdend uit,  
Nacht noch Dag, Leven noch Dood heeft bericht gebracht.



## **Aan den Dood.**

Dood, naar het Raadsel van uw verklaarde oogen  
Smeken de beden van mijn weenend lied:  
'Betoon het stervend Leven mededoogen,  
Verwoest schatten van zooveel eeuwen niet.'

Ik heb u nooit gehaat als velen haten,  
Het gras groeit hoog over mijn Moeders graf,  
Wat is haar lot en 't lot van mijne Maten,  
Die daalden langs uw donkre wegen af?

Als ik herdenk de Makkers van mijn jeugd,  
Als ik herdenk mijn Moeders min en lied,  
Al verloren liefde en verloren vreugd  
Dan breekt mijn hart, en toch haat ik u niet.

Ik heb de ruimten van mijn jeugd genoten,  
En menig vreugd heeft mij wroegend berouwd,  
Maar zonder haat en vrees was ik besloten  
Te gaan met u, wanneer gij komen zoudt.

Men beeldt u gelijk een rammlend geraamte  
Met een kakebek en een snerpe zeis,  
Die levens afmaait zonder schroom of schaamte,  
En breekt der moeders min, der zangers wijs.

Ik niet, ik zag zóó menigmaal gebogen  
Over mijn oogen in een kalme slaap,  
Het schaduwlooze wonder van uw oogen,  
Gij waart zoo schoon en schuldloos als een Knaap.

En uw schoonheid maakte mijn hart geruster,  
Ik dacht aan u bij 't drijven van de nood,  
Des Levens vreugden genoot ik bewuster  
Sinds ik niet meer vreesde, goede Dood.

Het gras groeit over mijn Moeders graf hoog,  
Ik vroeg geen rekenschap, ik hield geen haat,  
Maar thans, mijn oogen bevend in uw oog  
Vraag ik U rekening van uwe Daad.

Dit: alle landen bloeiden rijk in vrede,  
Een steun des vredes scheen het krijgsgeraad,  
En thans, op uw bevel liggen vertreden  
De landen en branden harten van haat.

En thans: op uw bevel kampen gescheiden  
Die Makkers waren in vijandig heir,  
Men acht geen rede meer, geen medelijden,  
Geen goede trouw, geen schoon, geen teedere eer.

Het Leven was een trouw en eerlijk werker  
Wij genoten zijn goedheid hartverheugd,  
Gij beveelt volken en hun haat is sterker  
Dan alle liefde en alle levensvreugd.

Thans kampt gij wreed met het Leven, uw helden:  
Woedend geweld, Honger, Koorts, Bonte Pest  
Strijden genadeloos op de open velden  
En binnen de muren van elke vest.

Gij strijdt zonder ontzag en 't heilloos winnen  
Valt u thans licht, waar volk tegen volk woedt,  
Gij verbijstert elk vreedzaam volk de zinnen  
En zet zijn landen onder stroomend bloed.

't Leven heeft menigmaal met u gestreden  
Zijn helden waren Wetenschap en Kunst,  
De kans keert fel: het Lot geeft u zijn gunst  
En 't Leven ligt machteloos neergetreden.

Zijt gij de schoone schuldellooze Makker,  
Die zóó vaak in mijn droom verlokkelijk riep?  
Hoe raast gij dan elk rauwe hartstocht wakker,  
Die in de harten der volkeren sliep.

Of zijt gij toch het wreed rammlend geraamte  
Met zijn kakebek en zijn snerpe zicht,  
Die levens afmaait zonder schroom of schaamte,  
Voor wiens woeden al Jeugd en Schoonheid zwicht.

En was het lokken in mijn klare slaap,  
Niet anders dan een zinneloos verraad?  
Gij waart zoo schoon en schuldloos als een Knaap,  
Die thans met breuk en brand het Leven slaat.

Het gras groeit over mijn Moeders graf hoog,  
Ik vroeg geen rekenschap, reeds menig Maat  
Gedenk ik, die uw wegen nedertoog.....  
Maar thans vraag ik rekening van uw Daad.

Ik heb u nooit gevraagd, wie van uw wegen  
De maten meet over de bloeiende aarde,  
Het Leven werd mijn hart tot kalmer zegen  
Sinds ik getroost uw klaar geheim aanvaardde.

Maar thans: der steden afgeraasd geraamte  
Heft zijn ellenden naar de zonnelucht  
Uw wil, uw werk, dat volken zonder schaamte  
Elkaar berooven van hun rijkste vrucht.

En naar het Raadsel van uwe klare oogen  
Schrijnt het schreien van mijn ellendig lied:  
'Betoon het stervend leven mededoogen  
Verwoest schatten van Jeugd en Schoonheid niet.'

**Herdenking.**

*Aan het Joodsche Volk.*

Een jaar van oorlog en nog grijpt der volken hart geen schaamte  
Voor zooveel breuk en brand,  
Hoe menig kloeke Makker ligt thans een gebrakt geraamte  
Ver van zijn Vaderland.

En menig Moeder weet, dat wie uit slag en brand zal keeren,  
Haars harten kind keert niet,  
En waar de volken thans verblind hun wreede drijvers eeren,  
Breekt haar hart van verdriet.

En menig jonge vrouw denkt aan de zoete zoele nachten,  
In weenende eenzaamheid,  
De Dood versloeg haar Man, den minnaar van haar volle krachten,  
In den verdorven strijd.

Hoe menig schuldloos kind, dat niet of nauw den Vader kende,  
Ziet nooit zijn blijde keer,  
Omdat de volken wild elkanders huis en have schenden,  
Elkanders kracht en eer.

Omdat een wilde blindheid alle volken heeft geslagen,  
Noch wet heerscht, noch ontzag,  
Niet één Volk acht het Recht, ontzind door zijn hartstochtelijk jagen  
Zijn winst- en buitbejag.

Waar bleef de kracht thans van der volken innigste verwantschap  
In wijsheid, kunst en leer?  
Toen bond een schoone drift volk aan volkenbond land aan landschap  
Thans bindt niets een volk meer.

Wilt gij de woede zien: gaat naar de wreed-ontwijde steden,  
Hun schat rookt in zwart puin,  
De wervling van 't wild vuur haalde hun huizen naar beneden,  
Vermaaide park en tuin.

Wilt gij de woede zien: gaat naar de steden sterk en nijver,  
In iedere arbeidsplaats  
Drijft tot uiterste drift elken arbeider, elken drijver,  
De aanmaak des krijgsgeraads.

Wilt gij de woede zien: gaat waar de landen zonder koren,  
Braken onder brandlucht,  
Gaat waar de landman al zijn baat van jaren heeft verloren,  
Zijn vee, zijn volle vrucht.

Hoe kan mijn machtloos lied niet anders dan dit leed beklagen,  
Het razend onverstand,  
Dat volken, wild ontzind, achter andre volken doet jagen,  
Belust op moord en brand.

Geen Dichter kan de woede der ontbonden volken temmen,  
Zijn stem breekt in 't geweld,  
Geen hartgebroken lied kan den stroom van bloed en vuur stremmen,  
Over het schuldloos veld.

En thans: een jaar wentelt en ieder volk viert zijn herdenking  
Van den heilloozen strijd,  
Wie 't meest elk ander sloeg met last, met roof, met ruwe krenking,  
Wie 't meest pracht heeft ontwijd.

Elk stoft stout op zijn winst, als ware ieder verlies een schande,  
Ieder schaamt zich zijn leed,  
Terwijl de landen braken en de schoone steden branden,  
Wild vuur het veld vervreet.

Maar sprekend voor mijn Volk, schaam ik mij niet, der dervers Dichter  
Ons bracht de Tijd maar smart,  
En ieder volk draagt de lasten van het wreed lijden lichter  
Dan wij in 't vermoeid hart.



Wij strijden in elk land, wij hebben in geen land gewonnen,  
Wie wint: het is ons leed,  
En milder dan van één, heeft van ons Volk 't hartbloed geronnen,  
Of elk volk 't ook vergeet.

Wij leden slechts verlies: verloren viel der harten eenheid  
Die de verspreiden bond,  
Hoe duldden wij machtloos van menig volk wreede gemeenheid  
Waar 't drijvend lot ons zond.

Toch bleven wij verdeeld één in haat, in hoop, in vertrouwen,  
Dat voor geen wanhoop week,  
Te keeren waar thans vreemden tot der vreemden baat verbouwen  
Ons eigenerfde streek.

Het woeden van den krijg deed van hart tot hart elk volk weten  
Zijn eenheid, zijn verband,  
Maar de genooten van mijn Volk zijn 't bloedend leed vergeten,  
Dat ons was in elk land.

Genooten van ons Volk vieren thans vreugd met wie hun haters  
Hun smaders zijn geweest,  
Wij zijn de luide juichers, wij zijn de onvertogen praters,  
Bij menig ijdel feest.

Het vuur vreet dorp en stad, de vlijt kan dorp en stad herstellen,  
In eenen schoonen staat,  
Thans braken landen leeg, de krijg keert, en de waterwellingen  
Drenken weer 't rijpend zaad.

Maar 't volk, dat voor een waan, der harten eenheid heeft gegeven,  
Als ons Volk oovral deed,  
Keert nooit meer tot de weelden van een eigegeërfd leven,  
Het lijdt verachtlijk leed.

Want ieder volk zal ons, die juichend dienden, toch verachten,  
Als aller volken 't minst,  
Wij gaven in elk land de weelden onzer volle krachten,  
Het was den haters winst.

Niet in een land, dat wint, niet in één land, dat heeft verloren,  
Wacht ons een kloeker Tijd,  
Slechts in een eigen Land is een volk vol bestaan beschoren,  
En trotsche heerlijkheid.

Keer tot u zelven in, gij luide juichers, tot bezinning,  
Roepe u der volken haat.  
Niet van één volk de val, en niet van één volk de overwinning  
Voert ons tot sterker staat.

Maar eenheid aller harten, eenheid van ieder trouw streven:

‘Een Taal, één Volk, één Land’

Brengt ons van eeuwen bantschap tot een vol, hartstochtlijk leven,  
Een onverbreekbren stand.

Een jaar van oorlog: en nog vindt Vrede geen volk bezonnen

Wijl bloed de velden weekt,

Welk volk wint of verliest, de oorlog heeft ons volk overwonnen,

Als zijn Eenheid verbreekt.

## Een schip verzinkt...

Eén schaamtloos schot: het slagschip is gezonken,  
Dat schatten droeg van schoone en sterke jeugd,  
Der Moeders min, der trotsche Vaders vreugd  
Wordt gelijk een dierenwerpsel verdronken.

En zij zwijgen: in ieder Land de Daders,  
Zij zwijgen thans: in ieder Land de Dichters,  
Maar zwijgend maken zij zich tot verraders;  
Tot dienaars van verwaten onheilstichters.

Mijn Lied kan niet zwijgen op dezen dag,  
Hier straalt de zon, daar drijven de geraamten  
In schemerdiepten eener duistre zee.

Wreedheid der Volken, jammerlijk bejag,  
Mijn wangen branden, mijn Lied rilt van schaamte,  
Hoe slaat ge elkanders hart met woedend wee.

## **Aan Russische vrienden.**

**De zingende danser.**

Wie danst zoo rank, zoo rap, zoo zacht van zede,  
Met stap en stamp, buiging, handslag en kushand?  
Een knaap, die mijn hart heeft verzoend met Rusland,  
Die maat en muziek maakt van zijne leden.

Mijn open mond drinkt het zoet van de lucht,  
Mijn oog verzadigt zich van zalig schoon  
De muziek wiekt, gelijk een vogelvlucht,  
Zoo zacht van slag, en fluit zoo vol van toon.

En hoor: hoe nu de muziek sneller gaat  
En ziet, hoe nu de knaap zich rapper wendt  
Allen tot luisteren en glimlach dwingt.

Hij zingt als zilver met gloeiend gelaat,  
En is er schooner muziekinstrument  
Dan de stem van een knaap, die dansend zingt?

**Aan: Paul Sacvarelidzé**

Waar 't land een tuin is en de zaalge brand  
Der zomerzon schatten van oogst doet groeien  
Waar beken blauw als blauwe hemel vloeien,  
Sacvarélidzé: was uw Vaderland.

Gij streedt bloedend op de open barricaden,  
Droom van vrijheid in uw zacht-donker oog.  
Ach: toen uw macht voor de overmacht zich boog,  
Met last van welk wreed lot werd gij beladen!

Verlaat uw land en uw lieve gezellen,  
Uw haters drijven u naar 't vlijmend Noord,  
Trotsche Makker: machtloos tegen hun kwellen.

Door ziekte en wanhoop wordt gij traag vermoord.  
Hoeveel met u? Die wreedheid niet kan vellen  
Sleepen 't leven door Siberië voort.

## **Aan de Politieke Gevangenen in Rusland.**

Hebben zij met ketenen u gebonden  
Een rauwe last om polsen en om de enkel,  
Geen zware stap zonder krenkend gerenkel  
Geen moew man zonder hand en voet met wonden.

Is dit het eind van al hun strijd en hopen?  
Zoo schoone jeugd, zoo klaar verstand gekooid,  
Geknecht, gekrenkt van kracht en vreugd berooid,  
Onder voeten van schenners neergeloopt.

Dood is beter dan dit machteloos leven  
Waarmee de beulen stoeien als in spel,  
Geesel, trap, woedewoorden, donkre cel,  
En niet eens zijn heugnis en hoop gebleven.

Heugnis: ach, krachtloos wordt hun verstand,  
Dat het de dagen van hun strijd vergeet.  
En hoop? Hun oogen staren uitgebrand,  
Geen man buigt niet onder last van dit leed.



Het kerkhof bloeit naast de gevangenis,  
De dooden rusten onder zoden zacht,  
Die stervend leven lijden dag en nacht:  
Wanhoop, waanzin, bange verlangenis.

Want waanzin dwaalt, een glimlach om zijn mond,  
Een schat van belofte in zijn matblauw oog.  
Hij voert, wie voor zijne bekoring boog  
Door de ijdele tuinen van zijn wereld rond.

De scorbut sluipt door hun ontbindend bloed  
En bleek-lachend loert de tuberculose,  
Verwelkt hun wangen, dooft der oogen gloed,  
Plukt stoute knapen af als witte rozen.

O, keur van Knapen, van Vrouwen en Mannen,  
Helden van Rusland in zijn bangen strijd.  
Die 't leven rekken door katorgatijd,  
Worden naar 't bar Siberië verbannen.

Zij wilden Liefde en Leven: ach, de Dood  
Lokt hen in droom en waak met zijne lach,  
Dood hier, daar Waanzin, wie nog kiezen mag,  
Kiest het kort sterven boven lange nood.

Makkers: wat kunnen mijne zwakke handen,  
Makkers: wat kan de stem van mijn droef lied?  
Niet meer dan schreien om de barre schande  
Die dag en nacht strafloos aan u geschiedt.

Straffeloos? Neen. Die bloedschuld eischt zal 't wreken,  
Met vaste wraak. Hij meet van elk den Tijd.  
De dag der dagen komt, die 't Volk bevrijdt,  
Uw beulen slaat, uw kettingen zal breken.

**Aan Joseph Minor.**

Joseph Minor: kloek denker, kalme dader,  
Hoe vond ik u, gekooid, gekrenkt, geknecht  
Aan waardloos werk, hoe scheidt schandlijk onrecht  
Een vrouw van haar man, kindren van hun vader.

Ik hield ontroerd uw handen in mijn handen,  
Mijn hart verstond blik, en gebaar en taal,  
Gij spraakt (en stil werd ieder op uw zaal)  
Van der geknechten leed en wreede schande,

Dit was uw woord: Gij zijt nog vrij, mijn Makker,  
Uw sterke stem bindt een talrijk gehoor,  
Spreek wat wij lijden, nacht en dagen door,  
Roep het geweten van Europa wakker.

Frankrijk met zijn opstandig-sterk verleden,  
Engeland met zijn trotsch gevoel van recht,  
Laten ons hier in ketenen geknecht,  
Onder voeten van ruw geweld vertreden.

In Orel, Pskow, in Tobolsk en Sarátof  
Loeren de kerkers wreeder dan een hel  
Daar kwijnt geweld, dof in zijn donkre cel  
Wien tartend onrecht en hatende wraak trof

Wij slaven daags, die 's nachts op planken slapen,  
Wreeder dan straf dreigt ons hooplooze ban,  
Zij breken hier de kracht van ieder man,  
Zij verneedren vrouwen, zij kwetsen knapen.

O, wees de stem van onze stem, gij Makker  
Die vrij de wegen van uw wenschen meet,  
Zinge luid uw lied ons hartbrekend leed,  
Roepe uw lied Europa's geweten wakker.

Dit was uw woord. Mijn Daad? O, kon ik breken  
Met mijn handen der muren barre ban.  
Mijn hand is zwak. Mijn lied tart sterk. Ik kan  
Met hatend woord uw bitter onrecht wreken.

De stem van uw stem moge ik zijn, uw klagen  
Vinde in de maten van mijn lied gehoor.  
Ik zweer: 'zij martlen machtloozen àl door,  
Die recht vragen worden ter neer geslagen.'

Joseph Minor: ons scheiden zooveel landen,  
Onrecht en streng verbod, en wacht en muur.  
Vergeet mij niet: ik gedenk ieder uur  
Uw liefde, uw trots en hun liefdlooze schande.

**Aan: Georges Dmitrenko.**

O, Knaap in 't stijgen van uw vlucht gevangen  
Als vogel en gekooïd in nauw verblijf,  
Hoe langt naar vrijheid uw machtloos verlangen,  
Hoe kwelt angst voor wat u wacht ziel en lijf.

En toen ik kwam (gij waart zoolang alleen)  
En toen mijn oogen in uw oogen blonken  
Werden als gloeiend goud aan goud geklonken  
Die macht noch man scheidt onze zielen één.

En hoeveel vreugd deed u mijn klein geschenk  
Van zoete zomervruchten en geen dank  
Heeft ooit meer dan uw lach mijn hart verheugd.

Mijn lied stikt in mijn hart als 'k aan u denk,  
Muren des daags en 's nachts voor bed een plank,  
Neergeslagen de vlucht van uwe jeugd.

**De Verbanning.**

Hoe brandt Moscou zijn blauwe en gouden pracht  
Onder der heemlen schooner goud en blauw  
Dagen lang en zijn schitter mindert nauw  
In helle scheemring van den zomernacht.

Maar wee, die pracht verdoofde toen ik daalde  
Van angst en afschuw klam, diep in een hel:  
Zwarte carcens, vochtige dompe cel  
Waar dag tot schuwe schemering vervaalde.

Waar 't licht zich schaamt over de schouwe schande  
Die beter in duister zijn doem voldingt,  
Die Schoonheid schend ten Trots tot knechtschap dwingt,  
De jeugd ketent aan voeten en aan handen.

Mij liefst van allen, Georges, gij, zóó dapper,  
Zoo trouw, zoo trotsch, in 't kloek-gewaagd bedrijf  
Om vrijheid, maar gekooid vervalt uw lijf,  
Dooft uw oog, wordt uw stoute weerstand slapper.

Ach: wat baat u vreugd om mijn komst bij 't leed,  
Dat daarna weer gruwbaar u grijpt in 't hart?  
Wat baat mijn zoet geschenk bij smaad en smart,  
Die nacht en dag aan uw lief leven vreet?

Makker: wij scheidde. Uit uw wreeden kerker  
Steeg ik mijn weg naar zon en zomerlicht,  
En keerde naar Holland: in rust noch plicht  
Vergat ik u, stout strever, eerlijk werker.

Winter: mijn hart, nog niet geheeld van wonden  
Slaat wreeder wond in zijn wond dit bericht:  
'Georges Dmitrenko werd rechtloos gericht  
En naar het land der Yakoeten gezonden.'

Het Land van de Yakoeten: hoort het allen,  
Die, gelijk hij, zomer en jeugd genoot,  
Daar sterft hij nacht en dag een tragen dood  
Tot wanhoop en verwarden waan vervallen.

Daar zomer? Niet van golvend goud en blauw  
Bouwt zich een hemel, niet van streek tot streek  
Draagt de aard zijn oogsten, weiflend wankt en bleek  
De dag van ochtendgrauw tot avondgrauw.



En winter? Wee, de vloek van elke nacht  
Spant met den vloek van elk volgenden saam.  
Wat scheidt nacht van dag? Niet meer dan een naam.  
Eén is hun woede en één hun strenge macht.

Ver van Vader, ver van broeders en moeder,  
Vervalt zijn geest, versluikt zijn krachtig lijf,  
In een leeg leven, zonder kloek bedrijf.  
Buit voor de vlagen van elk woesten woeder.

Geen weg zou mij te wijd en te wreed wezen  
Verbannen makker, om tot u te gaan.  
Maar die u banden, sperren mij de baan  
Daar zij 't aanschouwen van uw schande vreezen.

Vergeet mij niet; als in 't lichtbrekend Oost  
Lentezon stijgt, staar ik naar uwe streek,  
Oostwaarts heen, Oostwaarts, waar uw zon thans bleek  
De kale schraalten van uw toendra's troost.

En s'avonds als gij na den leegen dag  
Moedeloos-moe naar 't stervend Westen schouwt,  
Denk dan aan mij, dien ge eenmaal hebt vertrouwd,  
Ik liet niet af, zoolang ik zege zag.

En 's nachts: dit is het heil der vrije droomen,  
Hen weert geen ban, geen stroom, geen bar gebied,  
Die dagen scheiden, letten nachten niet  
In schooner ban van droomen saam te komen.

En dit: geen macht zal mijn liedren beletten  
Uw trots te loven; mijn lied smeekt mijn God,  
Dat Hij zal wreken uw hartbrekend lot  
Uw heerschers neerslaan en hun wet verzetten.

En wat ons scheidt, één hoop heeft ons verbonden  
Breuk van uw ban en stoute wederkeer.  
En keert gij nooit? Vaarwel, vaarwel, ik zweer  
U trouw, mijn makker, in diepst leed gevonden.

**Door den Storm.**

Wat drijft mijn boot?  
Een wilde wind.  
Wat drijft mijn hart?  
Zijn nood.  
O, God, geef, dat ik helpers vind  
Te schutten voor een schouwen dood.  
Voor barre ban, voor carcer zwart  
Mijn Maat, meer dan één Maat bemind  
O, Knaap, in zooveel leed gevonden,  
Verloren in nog wreeder leed,  
Hoe sloeg mijn hart tot rauwe wonden  
Uw jammerkreet.  
Nu voer ik ban en achterban.  
Voor u tot trouwen strijd,  
Ik zweer wat vriendschap keeren kan  
Dat uw hart het niet lijdt.  
Geen weg te wijd, geen weer te wreed  
Op 't land en over zee  
Ik ga tot ieder, die uw leed

Weer voeren kan tot moeders kalmen vree.  
Ik smeek voor u gelijk ik nimmer deed  
In eigen ramp of nood.  
Meer dan mijn leed voel ik uw leed,  
Uw leven is mijn leven en uw dood is mijne dood.  
Dus drijft mijn boot  
Een wilde wind.  
Dus drijft mijn hart een wilde nood.  
O, Knaap, waar mijn angst helpers vindt  
Te schutten u voor schouwen dood.  
Maar wat kan vriendschap tegen macht  
Die drijft u uit uw zoet gezin  
Naar 't Noorden, waar een wreede nacht  
IJzig land slaat en 't ijzig zwin.  
Waar lente later dan in mijn land zoete zomer,  
Bleek als een herfst met zijn schuw en schaarsch licht,  
Vernederd kwijnt, waar gij gebannen droomer  
Uw Droom bedenkt, maar niet beschreit, niet zwicht.  
Moet ik u, Makker, in ellende laten  
Dien ik, dat zweer ik, toch niet onverdedigd liet?  
Ik zocht voor u naar man en macht en bate,  
Verbannen knaap, vinde ik ze niet;  
Draag dan trots uw lot en wacht ongebogen  
Het klare dagen van den Nieuwen Tijd,

Het zoete wonder van uw droomende oogen  
Bloeit schooner in zijn heerlijkheid.  
Ik weet, geen wanhoop zal hun wonder dooven,  
Geen ban verbreekt uw trots,  
Een hoop in onze harten en daarboven  
Eén hemel Gods.  
Meet niet de maten van de wegen, die ons scheiden,  
Gij weet de macht van wat mijn hart aan uw hart bindt,  
O, Knaap, verloren in zoo bitter lijden,  
Wie breekt een weg waarlangs mijn troost uw droefheid vindt!

**Door Londen.**

O, Londen, uwe weelde doet mijn lied wanhopig weenen,  
Die mij vaak heeft verblijd.  
Maar tot heugnis van vreugde is henen,  
Nu mijn Maat zóó lijdt.

Hoe ligt mijn vrije vreugd met éénen slag terneergeslagen,  
Geraakt in 't minnend hart  
Bij lange nacht, noch trage dagen  
Vergeet ik zijn smart.

Ik vond hem in het nauw van muur en vaste wacht gedreven,  
Bedreigd met wreede ban  
Naar 't land vanwaar tot lust en leven  
Nimmer keert één man.

Bedreigd toen en thans reeds verloren, zonder hoop verloren,  
In wilde woestenij  
Waar Maat noch Moeder mag verhooren  
Zijn machtloos geschrei.

Wat bond mijn hart aan zijn hart? ik heb niet de macht geweten,  
Die makkers binden kan  
Vóór mijn hart werd vaneengereten  
Om zijn barre ban.

En toen: ik heb de maat van mijne machtloosheid gemeten,  
Aan hun gemeene macht.  
Ik heb mijn oogen blind gekreten,  
Mijn dag werd een nacht.

Verblind van smart, van haat, door hopelooze hoop gedreven  
Tijg ik om hulp en tocht  
En redde ik niet zijn teeder leven,  
Dat ik sterven mocht.

Eens had ik hier de keus van tucht en werk of teedre schande,  
Toen heb ik schand gesmaad,  
Die kiezen liet houdt thans in handen  
Het lot van mijn Maat.

En wreekt hij nu mijn keus, O, Makker, aan uw schuldloos leven,  
Of wint hem mijn gebed?  
Wat ik weigerde wil ik geven.  
Als hij thans u redt.

Ik kom, een smeekeling, tot hem, die eenmaal tot mij smeekte,  
Biedend, wat hij toen vroeg.  
Maar als hij smaadde en smalend wreekte,  
En u wreeder sloeg?

Hem is de macht, die 't leven maakt en breekt van duizend Maten,  
Mij blijft niets dan gebed  
Dat zijn woord u, van elk verlaten,  
Van verbanning redt.

O, Londen, smeekeling kom ik, die trotsch en tartend schouwer  
Zoo vaak uw straten mat.  
En, kloek bedrijver, stout betrouwer,  
Meer dan één winst had.

Hoe strekt uw weidsche Strand stralend onder den avondhemel,  
Waar 't laatste licht vergloort,  
Hoe kleurig wendt het war gewemel  
Der duizenden voort.

Ik dwaal der duizend één, maar van de duizenden gescheiden  
Door 't eigen vlijmend leed.  
Geen wien het hart zulk hevig lijden  
Om een Vriend vervreet.



Kingsway, Piccadilly, Regent Street, elke keer ziet rijker  
Uw pracht dan 't heengaan liet,  
Maar droeve derver, mat bezwijker,  
Zoek ik uw pracht niet.

Iedere stap, die mijne moede voeten vallen laten  
Tusschen draf en getred  
Brengt nader tot den man wiens bate  
Wellicht Georges redt.

Maar ook, wiens haten hem kan treffen met feller verderven  
Als niet mijn bede baat.  
Wat kiest hij: leven of wreed sterven  
Voor mijn kameraad.

Te vaster wordt mijn vrees, te wankeler wordt mijn vertrouwen,  
Eens heb ik hem gesmaad,  
Doet nu zijn wreede wraak berouwen  
Mijn zwak hart die daad?

En 'k wend mij, Londen, weer, en vlucht vérloren in uw menigt  
Met pijn-vervreten hart.  
Waar slaat het hart, dat heilzaam lenigt  
Mijn koortsende smart?

Elk met zijn eigen haat, zijn hopen, zijn hartstochtelijk woeden  
Drijft tusschen vreemden voort,  
Geen bede van droeven of moeden  
Die Londen verhoort.

Moeder, droever dan één, en armer dan uw allerarmen  
Vlucht ik in 't laat gewoel.  
En vlucht weer om rust en erbarmen  
In uw parken koel.

O, Nacht vind ik u daar en waar de vijver schoon en stil is  
Uw lieven broeder Dood,  
Gij voert wie mat van wensch en wil is  
Vrij van drift en nood.

Stil: ver verruischt de Stad, een storm van leven en van lijden  
Een matelooze zee,  
Gij, goede Broeders, lokt mij beiden  
Tot veiligen vree.

Gij lokt, maar laat ik hem, mijn Makker, in het leed verloren,  
Wie hulp en baat dan biedt?  
Mijn hart heeft zijn hart trouw gezworen,  
Ik breek mijn trouw niet.

Eens had ik hier de keus van tucht en werk of teedre schanden,  
Nu tusschen vrede en strijd.  
Ik kies als toen, mijn hart en handen  
Zijn mijn maat gewijd.

Ik wend mij, Nacht, van Uw beking tot de felle vlagen  
Der Stad in 't avondlicht,  
Dood, van uw stil-geleide lagen  
Keer ik tot mijn plicht.

Eens had ik hier de keus, nu blijft, zonder keus, niets dan smeeken  
Tot hem, eens wreed versmaad,  
Dat hij mijn smalen toch niet wreke  
Op mijn liefsten Maat.

Ik ga, smeekend voor hem, zóó needrig als ik nimmer deed,  
In eigen ramp en pijn  
Meer dan mijn leed voel ik zijn leed,  
In 't hart als venijn.

**Vertroosting.**

Maat, ligt mijn lied door uw leed dan met stomheid geslagen  
Zing ik niet meer  
Vreugd van mijn droom en drift van mijn dagen  
In liederen luide of teer?

Lang hunkerde mijn hart naar de teer trillende spanning,  
Die 't lied vaak gaf,  
Maar geen zang won ik sinds uwe verbanning  
Naar een land als een graf.

Sterve mijn lied, wat is zang waard bij 't waanzinnig zwijgen  
Van 't gruwbaar oord  
Waar al uw hoop, uw haten en uw hijgen  
In snik worden vermoord.

Zinge mijn lied nog slechts van uw hartenbrekend lijden,  
Vermijde ik vreugd,  
Tot vaste wraak u van 't juk zal bevrijden,  
Dat breekt uw trotsche jeugd.

Vriend: door mijn huis speelt van hoog tot laag een kleine makker,  
En zingt zijn lied,  
Zijne vreugd roept tot een wild weenen wakker  
Mijn dof-sluimrend verdriet.

Want als die knaap door het huis van uw zorgende moeder,  
Door vaders veld  
Speelde uwe jeugd met de jeugd van uw broeder,  
Als gij stoutstrevend held.

Thans kan ik geen vreugd meer zien of uw hartbrekend lijden  
Grijnst wild tot mij,  
Manend mijn hart alle vreugden te mijden  
Voor haat, wraak en geschrei.

Uw vrienden zijn mijn vrienden en uw wreede vijanden  
Dreigt haat en smaad.  
Lagen van mijn verstand, macht van mijn handen  
Wijd ik aan uwe zaak.

Komt er wie om mijn hulp, hart en huis staan hem open  
Noemt hij uw naam,  
Makker is hij, die zijn hart en zijn hopen  
Eens deelde met u saam.

Maat, lag mijn lied door uw leed dan met stomheid geslagen?  
Zing ik thans weer,  
Wat is mijn lied dan de klacht van uw klagen,  
De wraak om uw wreed zeer?

Hier in mijn land luwt de lente en de winter geweken  
Ruimt stad en veld,  
Waar men u bant in baanlooze landstreken  
Moordt nog zijn wild geweld.

Toch: eenmaal toch breekt de ban van uw winter, uw luchten  
Luwen zoo zoet,  
Bergen en dalen zien 't brekend ijs vluchten  
Voor zachten zonnegloed.

Georges: buig niet uw trotsch hoofd voor geweld van hun vlagen,  
Draag kloek en beid,  
Thans nog de ban van een Winter, dan dagen  
Van eenen Nieuwen Tijd.

Eenmaal de wraak als een Lente na winter zoo zalig.  
Hun hoon, hun haat  
Wreken wij drijvend meer dan duizendmalig  
Op wreedden beul en maat.

**Aan Zijne Excellentie den Generaal W. Djoukovsky.**

(Dat hij Georges Dmitrenko spare).

Ik kom, een smeekeling, die nimmer smeekte  
In eigen nood, gedreven door het leed  
Van mijn Makker, dat mijn hart wreed vervreet  
Tot U, die streng zijn stout vergrijpen wreekte.

Nu weet ik goed: niets blijft ons meer dan smeeken  
Want tegen U valt machtloos elke macht  
Gebroken zijn, die uw macht wilde breken,  
Zij sterven traag in ballingschap en Nacht.

Laat strijd en streng Recht Georges in wreede nood  
O, Man, heerschend over maatlooze machten  
Mocht de bee van een Dichter u verzachten  
En redde een Knaap van ban en barren dood.

Ik kom tot U: wat is mijn macht? Het klagen  
Van droever liedren dan ooit Dichter zong.  
Uw Macht? Die stoute strevers nederdwong  
En bant waar ook de moedigsten versagen.

Gij, machtig Man, wees voor mijn bede zwakker  
Dan gij waart voor gewelddadende macht,  
Verwoest geen schat van stout verstand en kracht,  
Betoon genade aan mijn verloren makker.

Want om de wil van zijne teedre jeugd  
En om de wil van zijn krachtig verstand  
Verban hem niet naar het gemeden land  
Vanwaar geen man blij wederkeeren heugt.

En om de wil van zijn bedroefde moeder  
Die dag en nacht een hooploos keeren beidt  
Die schreide tot zij machtloos niet meer schreit  
Wees niet een wreed wreker, maar zorgzaam hoeder.

En om de wil van mijn dof-snikkend lied,  
En om de wil der Schoonheid trouw gediend,  
Gij machtig Man, spaar mijn verbannen Vriend,  
Verwoest de pracht van dit rijk leven niet.



**Georges Dmitrenko.**

Die wensch en wegen scheidden, brengt te samen  
Eén van stouten zin het leed van een Makker,  
Gebannen met roover en ruwen rakker,  
En niet bevrijd spijt rusteloos beramen.

Mij drijft zijn hartbrandend leed ongestadig  
Langs alle wegen van de wereld heen,  
Wreed leven, wees niet langer ongenadig,  
Lacht niet, lach niet, bij mijn bitter gewezen.

Geen oogenblik verlaten mijn gedachten  
Mijnen Makker geslagen in zijn ban.  
De drift der dagen noch de droom der nachten,  
Niets dat mijn hart van hem vervreemden kan.

Zijn leed is mijn leed en zijne vrije blijheid  
Na stout betrouwen zou mijn vreugde zijn.  
Wij raamden rusteloos: of ban of vrijheid,  
Het lot viel slecht en sloeg met feller pijn.

Waarom wordt hij, hartvast aan ons verbonden,  
Stervend gescheiden van makker en moeder?  
Wreed leven, voer terug tot maat en broeder,  
Hem, wiens lach laving is voor onze wonden.

Hoe velen, wier harten elkaar wrang haten  
Houdt gij te samen in een wreed verband,  
En dezen Knaap, den liefsten mijner Maten,  
Verbant gij naar een onbereikbaar land.

Vervloekt gij Leven, dat ik heb gezegend,  
Toen ik een Knaap was met mijn hoopvol lied.  
Het leed van dezen Knaap, zoo bar bejegend,  
Verzachten mijn wereldsche weelden niet.

O, was ik armer dan de naakte rakker,  
Die langs de landen loopt om smal gewin,  
Maar was hij weer, mijn meestbeminde Makker,  
Vertrouwd gekeerd in zijn geliefd gezin.

Ik zoude u, Leven, looven, met mijn zangen  
Doorhoningd van vreugd, gelouterd van smart.  
Maar nu? Wanhoop en machteloos verlangen  
Worgen de liedren in mijn hijgend hart.

**Victor Dmitrenko. Wij zagen elkander aan het station te Luik.**

(Dum nos fata sinunt oculos satiemus amore)

Wat bindt mijn hart aan uw hart? Maat, het lijden  
Van uwen broeder, mijn verloren Vriend.  
Zal deze reis mijn wanhoop hem bevrijden,  
Die meer dan iemand vol geluk verdient?

Of zal ik keeren, weer in 't hart geslagen,  
En vluchtend over de Russische grens,  
Mijn dag verwoesten met wanhopig klagen,  
Mijn nacht doorwaken in rustloozen wensch.

Gij kent den Man, die maken kan en breken  
't Geluk van hem, wiens geluk het onze is,  
Zal zijn macht zwak zijn voor mijn machtloos smeken,  
Vergoedt zijn woord ons hartbrandend gemis?

Ik kom tot hem: ik weet mijn kracht gebroken,  
Gelijk hij de kracht van zoovelen brak,  
Nooit heeft mijn lied zoo deemoedig gesproken,  
En viel mijn stem voor schreien zelfs te zwak.

Voortjagend van de steden naar de steden  
Om hulp en hoop, hier getroost, daar gewraakt,  
Herhaalt mijn hart zijn hooplooze gebeden  
Van de ochtend tot geen reiziger meer waakt.

Ik meet de macht van hen, die zijn vertederd,  
Tegen de macht van wie wrekend en hard  
Met fel verwijt mijn deemoed nog vernedert,  
En schimpend spot met mijn verbeten smart.

Maar dan, een morgen, weinig oogenblikken,  
Op tocht naar Sint-Petersburg van Parijs  
Kwam uw, wel droeve, lach mijn hart verkwikken,  
En bracht mij nieuwen moed, een nieuwe peis.

Een blind oogenblik, dan 't verward ontmoeten,  
Uw hart aan mijn hart, o verjaagde Maat  
Laat gedeelde smart onze smart verzoeten,  
Zoolang het lot ons scheidend samen laat.

Zoolang het lot ons samenlaat, verzadig  
Ik mijne blikken van uw smartlijk schoon,  
Laat dan dit Leven wreed zijn, ongenadig,  
Verheffe uw haters, drijve u uit uw woon.

Wij hebben in dit leed elkaar gevonden,  
Die thans geen vreugde en geen ellende scheidt  
Eén ban sloeg ons beider harten met wonden  
Een kans, een keer is het, die ons verblijdt.

Want als een vriend zoo was u waard uw broeder,  
En meer dan broeder is mij waard die Vrind,  
Inniger dan drie zonen van één Moeder  
Zijn wij, die hoop en haten samen bindt.

Mijn tocht herneemt. Hoe zal 'k ti weer ontmoeten  
Geslagen of met vrijheid voor mijn Maat?  
Laat onze liefde ons bitter leed verzoeten,  
Zoolang het lot ons scheidend samenlaat.

St.-Petersburg, 13-26 Dec. 1913.

**Achter een dichte deur.**

Een jongen lacht achter een dichte deur,  
En speelt zijn spel, nu verder dan dichtbij,  
Zijn lacht licht door mijn smart, ik voel mij vrij  
Van warre wanhoop en fnuikend getreur.

Tot ik bezin. Weet ik niet meer, waarom  
Ik in dit huis een machtig Man verwacht?  
Omdat men Georges bande in barre Nacht,  
En ik genade vraag, daarom, daarom.

Gelijk de lach van dien Knaap was uw lach  
Georges, mijn Makker, en uw blijde jeugd  
Was Moeders trots en menig makkers vreugd.

Tot één u bande en brak uw lied en lach,  
Wie zal eens lied en lach van dien Knaap breken,  
En hem als u bannen naar barre streken?'

**Aan vele vrienden.**

**Aan vier Engelsche makkers,**

(Mickel, Clement, Sidney en Paul.)

O, rust van Tonbridge na 't rusteloos Londen;  
Hier welt het water helder, 't veld staat blauw  
Van vlas, de hooge hop rankt langs zijn touw,  
De wilde wingerd houdt elk huis omwonden.

En elke dag zet in één zaalgen brand  
Den hemel en uwe hemelsblauwe oogen.  
Wij dwaalden, nu verdiept, dan opgetogen,  
Ik zag naar u, den hemel, 't akkerland.

En 't was uw vraag: 'Gij waart een blij bewoner  
Van rijke steden en van weidsche streken  
Is mijn dorp schoon? Mijn land? Waar vindt men schooner?'

En 't antwoord: 'Maat: ik heb mijn weg gewend  
Van land naar land, niets heeft mij meer geleden  
Dan uw dorp Tonbridge en uw heuvlend Kent.'



**Aan Sidney Topham Hij schreef ook dit: ‘I have learnt to ride a horse  
the holidays and I like it very much.’**

Sidney te paard: met tranen in mijn oogen  
Zie ik den Droom: mijn Makker, die verblijd  
Te paard uit het bosch naar beneden rijdt  
Door de open poort van takken windbewogen.

Is het wel Droom? Hoe zit hij sterk, hoe strak  
Houdt hij de teugels in stap of galop  
Langs zandpaden tusschen hagen en hop  
Of viert vrijheid op wegen breed en vlak.

Is het wel Droom? Is dit het bloeiend Kent  
Het vredig Tonbridge, waar de Medway wendt  
Dat mijn oog door een lach van tranen ziet?

Maar 't is een Droom, die breekt.... dit is mijn kamer,  
Zijn lieve brief, na Droom van vreugd eenzamer  
Dank ik den verren Makker met dit lied.

**Ten Afscheid.**

Vaarwel, Sidney, gij gaat? Ik houd u niet, eens had mijn jeugd  
Niet minder dan de uwe ruimten van stad en lande noodig  
Ik ging niet min verheugd, verkloekt, dan gij thans overbodig  
Wist ik, lang voor 't keeren, wat stad en land schenken aan vreugd.

O, waar zult ge eenmaal, Makker, uwen weg wenden en 't weten:  
'Beter dan de rijkste kans is de laatste, stille keer,  
Want wie van de aarde zijn, zwerven rustloos, maar keeren weer,  
En met gelijke maat wordt heer en knecht zijn graf gemeten.'

Maar het is waar, gij denkt aan leven, niet aan dood, uw wegen  
Banen zonbeschaduw'd onder het weidsch-blinkende blauw  
Zóó blinkt uw oog: gij vraagt mijn peinzen niet, maar groet en zegen.

‘Wees dan langs uw heerweg kloek wagger en grootmoedig winner  
Vind schat en schoon niet minder dan ik glimlachend weerschouw,  
Als 'k mijn oog sluit en mij kans en keer van mijn jeugd herinner.

**Aan eenen jongen visscher.**

Rozen zijn niet zoo schoon als uwe wangen,  
Tulpen niet als uw bloote voeten teer,  
En in geen oogen las ik immer meer  
Naar vriendschap zulk een mateloos verlangen.

Achter ons was de eeuwigheid van de zee,  
Boven ons bleekte grijs de eeuwige lucht,  
Aan 't eenzaam strand dwaalden alleen wij twee,  
Er was geen ander dan het zeegerucht.

Laatste dag samen, ik ging naar mijn Stad.  
Gij vaart en vischt tevreden, ik dwaal rond  
En vind in stad noch stiller landstreek wijk.

Ik ben zóo moede, ik heb veel liefgehad.  
Vergeef mij veel, vraag niet wat ik weerstond  
En bid dat ik nooit voor uw schoon bezwijk.

**Aan eenen zeevaarder.**

Gij zult mijn brief in uw zomer ontvangen,  
Dien ik vereenzaamd in mijn winter schrijf,  
Zwerfgrage Maat, noch hield u mijn verlangen,  
Noch de bekoring van een kalm bedrijf.

Uw droom was dwalen en uw kloeke daden  
Hebben de weelde van uw droom vervuld,  
Uw schip vermeet de verre zee-gestaden  
Waar elke nacht een schooner dag onthult.

Waar elke dag de lasten van zijn weelden  
Volut geeft aan uw onverzadigd hart  
En iedre tocht, schooner dan droom verbeeldde,  
Graag zwerver, u, tot verdre tochten tart.

Want slechts in onrust vindt uw hart zijn rust  
En vredig voor mijn wintervuur gezeten  
Dreef de onrust u langs maatlooze gemeten  
Breeder zeeën naar een zoelere kust.

Langs eilanden glijdt gij, die schoon als droomen,  
Zich heffen uit een zonbebloede zee  
Of stoute storm en schots-beschuimde stroomen  
Voeren uw steunend schip machteloos mee.

Toch immer boven stilte en storm de luister  
Van uw Droom, die stilte wel blij begroet,  
Maar meer dan zonstilte is u lief het duister  
Van de zee waar de wilde stormwind woedt.

Iederen dag komen de scheepsberichten  
Van uwen schipper uit een verder oord,  
En iedren nacht branden er nieuwe lichten  
Van nieuwe sterren boven brug en boord.

En ik volg nacht en dag uw vlotte wegen,  
Uw vrije vreugd vergoedt mijn eenzaam leed,  
Voór uw schip ging gaf ik u groet en zegen  
Als gij keert houd ik hart en huis gereed.

Wel vaart gij ver, maar eens toch viert uw schipper  
Zijn zeilen open voor den westenwind  
En schuimend stuift uw stoutgebouwde klipper  
Naar Holland, waar ge mij verlangend vindt.

Uw lach zal luid zijn en uw vrije vreugd  
Zal luid zijn als de zeewind en de zee.  
Mijn vreugd zal stil zijn, daar veel smart mij heugt  
En 't keeren draagt reeds zwaar van scheidenswee.

Gij zijt een kloek drijver, niets dan een zanger  
Ben ik door schoonheid van uw drift bekoord,  
Hartstochtlijk wager, ongetemd verlanger,  
Wat storm, wat stroom, drijft u naar uw laatst oord?

Wat storm, wat stroom? In de maat van mijn zangen  
Bind ik de maatloosheid van uw bedrijf,  
Gij zult mijn Lied in uw zomer ontvangen,  
Dat ik vereenzaamd in mijn winter schrijf.

## **Liederen.**



**Zomernacht.**

In dit seizoen scheemren de wijde nachten  
Uren gedurend, en schittrende schat  
Van sterren vol heft boven stille stad  
Zijn gave glans en hemelhooge prachten.

Tusschen de sterren vaart de matte maan  
En bleekt den blauwen hemel doomig wit.  
Ons huis blijft open waar ik droomend zit  
En staar en zie de schemering vergaan.

Ik kan niet zeggen, wat ik scheemrend zie,  
Wat mij doet beven in den bleeken nacht  
Met teer verlangen, dat ik daags niet ken.

Maar in de maten van mijn melodie  
Als schemering verglijdende zóó zacht,  
Voelt gij daarin, dat ik gelukkig ben?

**Aan de beek.**

Helder de beek en ver de bron,  
Waaruit zij schitterend ontspruit.  
Hier vloeit zij vlak, zonder geluid,  
Doorschenen van de zachte zon.

Schaduw en grijze schemering  
Van waterwilg en 't oeverriet.  
Zij spiegelt weder, wat zij ziet  
Met inniger vertedering.

Hemel in herfsttijd diep en bleek  
Boven het wijde land gebogen.  
En dieper zien mijn verdiepte oogen  
Hemelspiegeling in de beek.

Het smalle water, stil bereid,  
Weerspiegelt wijl het peinzend vliet,  
De hooge zon en 't hoog verschiet  
Van der heemlen oneindigheid.

Mijn ziel als water van de beek  
Arm en van wat troebelde ontdaan,  
Vreugden en smart, wordt rijker aan  
Schoonheid uit hemelverre streek.

Mijn ziel werd helder, zij vervliet  
Als water zonder rimpeling,  
Spiegelende in licht-tinteling  
Schat, die zij schoon en verre ziet.

**In den zeestorm.**

Hoorden wij wind en zee stormen; het land  
Sidderde diep en smalgebouwde dorpen  
Achter het duin, beefden onder de worpen  
Van grof water doffend op het veeg strand.

Toen heeft al angst de dorpers opgeschoten,  
Vrouwen en kindren, vriend en vreemd, des morgens  
Op 't duistre duin, hoofd dof, harten vol zorgens  
Zochten ontzind naar de overvallen booten.

Wie bleef? Wie keert? De zee regent verscheurd  
Water en schuim, dat slaat onze oogen blind,  
Geen schip van 't dorp, dat zulke zeeën bouwt.

Als stormwind stilt, guur water kalmer kleurt  
Deint lijk van wat eens man was, broer of vrind,  
Dat schommelt week tusschen wat spoelend hout.

## Het stille eiland

Het klokjen luidt zacht in den milden morgen,  
Zomer en Zondag, al het weekwerk rust,  
De visschersschepen liggen op de kust  
Getrokken hoog voor vloed en wind geborgen.

Vrouwen en visschers in hun beste kleeren  
Als biddend reeds, zóó rustig, langs den weg,  
Die zonnig windt tusschen akker en heg,  
Komen naar 't dorpjen, hunnen God ter eere.

Het klokjen trilt uit. Heel het land wordt stil,  
Zij, die gelooven, bidden één van wil,  
En één van hart, hun bee, die vrede laat.

Waarom ik dan, ontzenuwd stedenkind  
In 't huis des Heeren niet ook vrede vind  
Voor 't vreeloos hart, dat altijd wreeder slaat?

**Aan Zee.**

(Dahouët-Bretagne.)

Laat mij de volle weelde van het dwalen  
Tusschen duinen en de beschuimde ree  
Wanneer de zon in zijn droef-peinzend dalen  
Het laatste licht laat bleeken in de zee.

Dan komen de heilige sterren blinken  
Aan de blauwe lucht, wit en goud en rood,  
Zij stijgen, dalen, tot zij wondergroot  
Achter den stillen horizon verzinken.

Iedere dag zóó klaar, elke avond zóó stil,  
Nachten schatrijk van droomen, mijne wil  
Tevreden met mijn maat van heerlijkheid.

En eerder wakker dan de dageraad  
Kom ik aan zee weer zien hoe 't leven gaat  
Op de vloot, die verheugd zijn zeilen spreidt.

**De stille Nacht.**

De Nacht is stil. Zoo wijd als mijn oog ziet  
Hangt aan de lucht nu geen bloedende schijn  
Van een Stad. Oovral rust. De sterren zijn  
Rondom de maan roerloos. Zij tinklen niet.

Dit is de vrede, dien ik zocht. Nooit vond  
Ik vrede in u. En nu haat ik u, Stad,  
Teedre stad, wreede stad. Ik haat de schat  
Van al uw lust, die harten drijft en wondt.

Oceaan, Oceaan, vóór ons duinhuis  
Vallen uw golven uit met licht gedruisch.  
Zonder schuim, zonder wind, want het is zomer.

Ik, die de Stad ziek ontweek, hoor uw Zang  
Eindlooze Zee, den stillen vóórnacht lang  
En 'k ben gelukkig. Mijn lied herleeft schooner.

## Het kleine dorp.

Laat ik u schrijven vriend, hoe zalig stil  
Het dorpjen is waar ik nu woon, gevluht  
Voor schrille stad en havenend gerucht,  
Heelend mijn ziel en mijn verwoesten wil.

't Heeft weinig huizen rond een ouden toren  
Om ieder huis een mildbloeiende heg  
Geen luide straat, maar smallen zachten weg  
Van zand waarin geen stappen zijn te hooren.

De school is kleiner dan ons steedsche huis,  
Van alle kindren ken ik stem en oogen,  
In alle woningen voel ik mij thuis.

En van het duin gezien, het zonnig-hooge  
Ligt het klein dorp zoo zonnekleurig dat  
Ik met één blik van liefde het omvat.



## **Een dorp in Bretagne.**

Wat huizen rond een oude kerk, geen straat  
Van luiden steen, maar een zachte zandweg  
Waar weinig-wisslend het dag-leven gaat  
Tusschen tuinen, huizen, hoeven en heg.

Elk huis heeft zijn bloemen, geteelde of wilde,  
Asters, anjers, wijntulpen, de papaver  
Dubbel en donkerrood, de wilde haver  
Groeit oovral waar de wind zijn zaden spilde.

Een wonder zijn de lage daken: ziet,  
Donkergoud mos groeit over het dakriet,  
Er bloeien bloemen in het vochtig mos.

En van de kindren ken ik stem en lach,  
Spelen en landliederen; menig dag  
Dwaalden wij saam langs zee, door duin of bosch.

**De jonge vogel.**

Ik sliep niet meer: een jonge vogel floot,  
Mijn hart doordringend, en ontwakend zag  
Ik 't kalme kleuren van den klaren dag  
En vagen van het verre morgenrood.

Wijl sterren bleekten zilverzacht en bleeker,  
Blies warme wind de morgennevels over,  
Luid juichend zong en hoog en klaar en zeker  
De jonge vogel in het wiegend loover.

Die floot en zweeg en floot dan weder blij  
Uit hart en keel. Toen antwoordde verheugd  
Mijn ziel met zang en zachte mijmerij.

Ik dacht aan u. Ik denk aan u altijd.  
Daar ik u liefheb, doet mij 't leven vreugd  
En aan U heb ik zang en ziel gewijd.

**De Zomermorgen.**

Zomernachthemel wijd en onbewogen,  
Ik leef verwonderd en ik juich, ik tril,  
Wat zijn uw hoogten diep, uw sterren stil  
In 't zilverzachte manelicht ontloken.

En ver, en verder, eindeloos de zee  
Dalend en deinend tot de kalme kim  
De lucht ontroert in 't Oosten en een glim  
Van vaag licht vaart over de grijze ree.

Het water beeft diep. 't Wonder is gebeurd.  
De schoone schemer wijkt en hemelwijd  
Verheldert morgen wat nachtduister was.

En waar de zon het havenwater kleurt  
Zeilt wijde zeilen op den wind gespreid  
Een schip land uit en wint de ruimte ras.

**Zomer en Dageraad.**

En nacht en hemel en oneindige zee  
En sterren rijk rondom de klare maan:  
Wat zijt Gij schoon en laat mijn ziel verstaan  
Stem uwer stilte en uwen zaalgen vree.

Ik wacht het waken van den Dageraad,  
Vóór dag ontwaakt uit eenen kalmen nacht  
Van droomen schoon en van verlangen zacht  
En zie hoe nanacht-schemering vergaat.

Hemelen breed en zeeën diep daaronder  
Eindeloos schoon in raggen schemernacht,  
En eindloos schoon in matten morgenpracht.

Maar mijne ziel is een nog schooner wonder,  
Omdat zij hemel, nacht en zee besluit,  
Zich zelve kent en zingt haar schoonheid uit.

**Doodsangst.**

Niet in den winter, wanneer dagen duister  
Als nachten zijn, wier zwaarte mij verdrukt,  
Maar in den zomer, als de bloei, de luister  
Van dag en nacht, het bevend hart verrukt.

Niet in den winter als deuren en ruiten  
Kreunen bij 't woedend waaien van den wind  
Maar in den zomer, als vogels hoog fluiten  
De dag laat eindigt en weer vroeg begint,

Vrees ik den Dood, haat ik hem machteloos,  
Ik heb het leven zóó lief en het gaat  
Buiten mijn macht genaadloos naar één eind.

O, Vriend, lach niet meer. Maar een korte poos  
Eer de wreede Dood ons beiden verslaat  
En onze Vriendschap in het niet verdwijnt.

**Liedje.**

Buiten ruischt de duistere wind  
Door de dorre winterboomen.  
Ach: ik wil gaan slapen, droomen,  
Dat mijn weg uw wegen vindt.

Langs het ratelende raam  
Slaat de voortgezweepte regen.  
Ach: waarom gaan uwe wegen,  
Niet met mijne wegen saam.

Jaren lang heb ik vertrouwd,  
Dat gij van feesten en zwerven  
U bezinnend keeren zoudt,  
Maar nu zomerdagen sterven,  
Wolken stormen, hemel grauwt,  
Weet mijn hart, dat het moet derven.

En nu vrees ik, dat gij niet,  
U bezinnend, weer zult komen  
Eer ik in slaap zonder droomen  
Lig waar het laag water kolkt langs wal en riet.

**Herdenking.**

Hoe menig maal toen ik een jongen was  
Zag ik de statie gaan over den dijk  
Van wie, schuw en arm of drijvend en rijk  
Thans gelijk vergaan onder 't wilde gras.

Ver van de steden bloeit de stille plek,  
Laag aan het water tusschen riet en griend.  
Waar niemand vreemd ligt en zoo menig vriend  
Moge ik rusten van rusteloozen trek.

Hoe langen tijd? Deze of een andren dag  
Zal een jongen, droomend als ik eens was  
Mijn statie trekken zien over den dijk.

Hij denkt aan geen dood, die genieten mag  
Zomer en zon, geur bevangt hem van 't gras,  
Dat zoetbloeiend dichtgroeit over mijn lijk.

**Een zwerver zingt.**

Zou de zon dan schooner schijnen  
Als ik rijker was,  
En zijn licht later verdwijnen  
Als ik rijker was,  
En begeerte minder schrijven  
Als ik rijker was?

Neen?... Zoo laat mij dan maar dwalen  
Arm als geen, gerust als geen  
Van het stijgen tot het dalen  
Der zon langs mijn wegen heen.  
Immer arm, maar immer zeker  
Voor uw wisselzieke nood  
Dient elke beek mij tot beker  
Ieder veld voor geurend brood.  
Elken morgen bloeien open  
Honderd wegen voor mijn voet,  
Zonder haten, zonder hopen  
Dwaal ik de avond tegemoet.



Aarde en hemel bloeien wijder  
Bij het stijgen van de zon,  
Elke dag vervult zich blijder  
Dan 't morgengetij begon.  
Elke middag spant de waaier  
Van zijn vlammen langs de luchten,  
Maar ik kan den schellen laaier  
Onder schaduwgroen ontvluchten.  
Niet eerder dan de uren dalen  
Tot den teedren avondvree  
En de sterren zonnig stralen  
Zoek ik mijne slapens-stee.  
Tot den slaap schouw ik naar 't stroomen  
Van de sterren door den Tijd,  
En ik weet nauw wat het droomen  
Van dit peinzend waken scheidt,  
Laat mij liever lastloos zwerven  
Langs mijn losse wegen heen,  
Dan schat winnen en schat derven  
Rijk maar rustloos, als niet één.

Want geen zon kan schooner schijnen  
Als ik rijker was,  
En geen licht later verdwijnen  
Geen begeerte minder schrijnen  
Als ik rijker was.

**Dichters verdediging.**

Verhaal van Plutarchus: toen grim van Goden  
Sparta bedreigde speelden schoonste knapen  
Hun sierlijk spel: bal werpen en bal rapen  
Bewonderd door benijdende genooden.

En dan: een haas verdwaald tusschen hun spel,  
Één ziet, hij roept, en juichend jagen al  
De jongens achter hun levende bal.  
Langs den zonnweg verdwijnen zij snel.

De grond verscheurt en in woedende spleet  
Verzinkt elk man, die Goden onrecht deed,  
Maar één Knaap zelfs deert het delgend vuur niet.

Dus toonden hoogste Goden mededoogen  
Aan Jeugd en Schoonheid, zoude ik dan niet mogen  
Die jong en schoon zijn vieren met mijn lied?

**De Tweestrijd.**

De Vriendschap lokt: een schoone, sterke Knaap  
Met stem, die vleit en een zoo lieve lach,  
Te dwalen met hem door den lichten dag  
En 's nachts rusten in droomenschoone slaap.

De Vroomheid maant, een wijs en ernstig man:  
Van niet te dwalen langs bloeiende wegen  
En later zitten zonder Oogst verlegen,  
Met leegte, die geen Vreugd meer vullen kan.

De Vriendschap lokt: ik zeg, wie hem niet kent  
Weet niet wat mijn wroegend hart heeft weerstaan,  
En niet met hoeveel vreugde ik nu bezwijk.

Vroomheid: vergeef, vergeef, dat 'k van u wijk,  
Ik weet, gij wilt mijn heil, en toch, ik wend  
Mij weg om met den Blijden Knaap te gaan.

**Mijn Heilige.**

Bretonsch gebruik: iederen avond leest  
De vader van 't gezin met vrome stem  
Over den Heilge van dien dag, wat hem  
Verlokking, wijding, weerstand is geweest.

Een visschersjongen had mij meegenood  
Beschroomd in zijn gezin, toen sprak de vader:  
'Wees welkom, zet u met mijn kindren nader,  
En hoort wie heden vroom waren en groot'.

De jongen bloosde: 'Mijn Heilige is Sint-Yves;  
Wie de uwe, zeker een heel vrome en lieve?  
Wat heeft zijn droomen en daden gewijd?'

'Al wie lief en schoon was heb ik aanbeden',  
Was mijn wederwoord: 'vaak dwaalde ik, maar heden  
Weet ik zeker, dat gij mijn Heilge zijt'.

**Aan een Vriend.**

Ik weet altijd wanneer het lente wordt,  
Niet aan 't lichten van de donkere dagen  
Niet aan 't milderen van de wintervlagen,  
En niet doordat de duistre nacht zich kort.

En niet doordat er bonte bloemen bloeien  
In 't zonnig veld, langs den dijk, in de delling  
Tusschen hagen aan 't water, langs de helling  
Van 't duin, waardoor de duindieren weer stoeien.

Maar omdat in uwe donkerblauwe oogen  
Een lente daagt, te schooner elken dag,  
Zóó mild als lente bloeit uw jonge lach,  
En mijn gemoed wordt wonderdiep bewogen.

Zalig elk uur, dat Dag van den Nacht wint,  
Ochtend en avond, zalig zonneschijn,  
Maar niet zonder u, beter ben ik blind  
Met u, dan met anderen blij te zijn.

Zalig het lied, maar slechts voor u, mijn Maat,  
Juicht mijn lied uit of poost in mijmering  
En beter dan dat ik van and'ren zing  
Is dat het lot mijn lied met stomheid slaat.

**De jonge Herder. Gedicht op eene schilderij van den Belgischen schilder Emile Claus, in het bezit van den Belgischen Dichter Georges Eekhoud. En zij stelt voor: het hoofd van eenen jongen herder; daarachter korenschooven, die drogen in den zon; daarachter weiland; daarachter horizon.**

Uw land is schoon, De tarwe goudgeschoofd  
 Droogt zijn zwaar graan in het zacht zonlicht fijner,  
 De weiden wijken tot den blijden einder - - -  
 maar schooner dan Uw land is uw jong hoofd.

De zachte lach van Uw verblijden mond  
 Opent uw lippen teederlijk gebogen,  
 En lachen licht in uwe lichtblauwe oogen,  
 Uw wangen zijn als rozen rood en rond,

Jongen, die de heerden tevreden hoedt,  
 Die dwalend leeft bij vogelfluit en wind,  
 En 't mild zonlicht, die peinzend keert als in 't  
 Wijd Westen bloost en bleekt de laatste gloed,

U roept de stad. En 't fel stadsleven zal  
 Uw schoonheid schenden smartelijk ontwijd,  
 Maar ik behoud uw Schoon in Eeuwigheid  
 In mijner Liedren klaren klankenval.

**Ter Herinnering. Hans Hubert de T. stierf op eene Javaansche  
vacantie-reis te Solo. Oud achttien jaar.**

Toen Holland helder werd in vroegen zomer  
De open lucht van Zuidenwind warm en vocht,  
Voer naar Azië die schooner Zomer zocht  
Mijn jonge vriend, een diepgetroffen dromer.

Hij liet ons leven leeg, maar bij het dalen  
Van het jaar zou hij keeren, vreugde in duister,  
Weer thuis en al de Aziatischen luister  
Dien hij zoo schoon zag, schooner ons verhalen.

Hij keert niet weer. De Dood heeft hem ontmoet  
Verlokt en bekoord, een zonnigen Nacht  
Zoodat hij sterven wilde, rust hem goed,  
Gelukkig leek meer dan de Indische pracht.

Het jaar daalt diep. Onze zomer versterft,  
Rondom ons huis druischen de duistre vlagen,  
Wij wachten hier; wat wachten wij verslagen?  
Daar ons leven zijn liefste schoonheid derft.



**Sluimerende Knaap.**

Wonder van schoonheid, sluimerende Knaap  
Ik kwam u wekken, maar toch denkend, dat  
De lichte zon u reeds opgewekt had,  
En ziet: ik vond u wonderschoon in slaap.

En togen droomen door uw kalme ziel  
Zoo zacht ontroerend, dat een glimlach boog  
Open uw mond en uw licht-sluimrend oog  
Trilde in het licht, dat zonnig binnenviel.

Jongen, wat roerde uw ziel zoo wijd en klaar?  
Uw slanke hand bleef roerloos op het dek,  
Uw andre hand, rondom de bloote nek  
Streelde de weelde van uw zonnig haar.

Uw adem waaide weg met licht gerucht,  
De droom bloosde uwe wangen donkerrood,  
Wat droomt gij toch, jongen? Door mijn ziel vlood  
Daar gij zoo schoon zijt, eene zachte zucht.

**Zomer.**

Geniet toch onbezorgd uw zomerdagen,  
Haast heerscht de herfst, hoe kort, en winter drijft.  
Zijn war geweld van wind en regenvlagen  
Dat niet één vreugd voor ons te plukken blijft.

O, dan niet meer het mateloze dwalen  
Door duinen, dauwend veld of langs den dijk,  
Niet zon hoog zien heerschen in 't hemelsch rijk  
En vorstelijk in 't Westen nederdalen.

Ik vrees winter als gij, maar zie, bevreesd  
Geniet ik 't schoon der zomerdagen feller.  
Wie vergoed als ik niet genoeg geniet?

Gij weifelt, peinst, waagt wat, wint wat, bedeesd,  
En de Tijd is snel, ik zeg, Vriend, wees sneller,  
Roof het geluk, overal, waar 't zich biedt.

**In den Herfsttijd.**

De zomer wordt al zoeler en de Dag  
Brenge schemer en schaduw op vroeger tijd,  
Zie dezen avond, geurig nog en blijd,  
Maar peinzend versterft reeds zijn stiller lach.

En Herfst gaat heerschen, ik wacht hem bezonnen,  
Met kalmer klaarte van zijn koeler kleuren,  
Want geen herfst rooft, wat een hart heeft gewonnen,  
Aan heugenis van zon en zomergeuren.

O, was dezen Zomer het minnelied  
Van mijn hart niet sterker dan vroeger jaren  
En heb ik u minder trouw liefgehad?

Laat herfst dan heerschen, vrees den winter niet,  
Lente en zomer versterven, wij bewaren  
Heugnis van elk uur samen als een schat.

**Het klaar herdenken.**

(Bretagne.)

Mijn hart is vol van vriendschap en mijn lied  
Schuimt als zoete Bretonsche cider over,  
Maten binden moeielijk in hun toover  
Wat uit het hart over de lippen schiet.

Maar 't wordt gebonden, in zijn binding schoon  
Moog' het uw hart vaster aan mijn hart binden.  
Gij leest mijn lied: ik speur naar uw bevinden,  
Dan glimlacht gij. Geef mij geen rijker loon.

Ik minde meest dien zoeten zomertijd  
Toen geen dag lang, geen nacht kort genoeg viel,  
Vreugde ons beiden gedwee dreef in één ban.

Zomer vergaat, maar Maat, zijn heerlijkheid  
Leeft schooner leven in mijn kalme ziel,  
En zalig zing ik u mijn lied ervan.

**Danklied.**

Ik dank u, Vriend, voor de zonnige rozen  
Die ge in mijnen winter mij hebt gezonden,  
Maar weet, dat ik hen niet zóó schoon heb gevonden  
Als uw wangen, wanneer zij gloeiend blozen.

Hoe dank ik voor die trossende seringén,  
Tulpen, asters, fluweelen anjelieren.  
Maar hoeveel hooger zou mijn lied nog zingen  
Waart gij hier om vreugden met mij te vieren.

Want weet: bloemen, koele vruchten en wijn,  
Prenten, goud, blauw porcelein bruingebroken,  
Worden waardloos door uw afwezigheid.

Nu doof 'k met wijn en wierook niets dan pijn,  
Maar 'k zal wijn drinken, zoete wolken rooken  
Van vreugde wanneer gij weer met mij zijt.

**Danklied.**

Die gelijk een Grieksche jongen  
Op een dunne dubbelfluit  
Floot en met zijn klaar geluid,  
't Rustloos hart heeft stil gezongen  
Dat het door zijn schoon bekoord  
Schoonheid vindt in 't wederwoord.

Die zijn donkre wangen blozend  
Blies en met zijn fluitspel vleide,  
Dan weer troostend, dan weer blijde,  
Die met lichte liedren kozend  
Naar zijn Schoonheid lachend lokte  
Dit droef hart, dat duister wrokte.

Die zijn dunne fluit liet zwijgen,  
En peinzend sprak met geluid  
Van een stem schooner dan fluit,  
Zonder haten, zonder hijgen  
Vinde voor 't genoten schoon  
In dit lied zijn luttel loon.

**Terugkeer.**

Ik roep u tot getuigen, bloeiende aarde,  
En hemel met uw heerlijk sterrenheer,  
Dat mijn hart zich tot baat bezon, ik keer,  
Die niets, niets van mijn overmaat bewaarde,

Dan één schat, die 'k alles verliezend won  
Maar meer dan 't verlies waard acht: liefde en vrede,  
Ik heb zoo wild gedwaald, zoo wars geleden  
Eer 'k zonder leed en dwaling keeren kon.

Straks daagt de weelde van den warmen morgen,  
En vindt voor 't eerst mijn ziel bevrijd, ontlast  
Van warre waan en van wroegende zorgen.

Heil, Dageraad. De lucht breekt en bleekt zacht,  
Mijn nacht heeft uit, mijn hart slaat kloek en vast,  
Ik heb nooit één dag zoo gerust gewacht.

**Terugkeer.**

Weet Gij nog, moeder, hoe ik jong  
Schatten-verlangend u verliet?  
Wereld en weelde lokten, mij bedwong  
Uw smeeken niet.

Ik ging en wierf mij menig schat  
Van goed metaal en gaven steen,  
Rijker dan ik in wereldstad  
Was er niet een.

Maar schat verwervende verloor  
Ik morgenvrede en avondrust  
En wist dat niet. Leefde fel door  
Op schat belust.

Zóó leed ik pijn, doofde pijn fel  
Met wijn en wierook. Nimmer vond  
Ik van het leed de gulle wel:  
Mijn hartewond.



Dan: eenen avond, dat de lucht  
Zoetmild was met een matte schijn  
En mist van maan, de stad ontvlucht  
Zag ik mijn pijn

Het was mijn hart open, het bloedde,  
Want niemand heeft mijn hart getroost  
Toen voelde ik rijke, schattenmoede,  
Leed eindeloost.

Lang bleef ik stil... die milde lucht  
Verfijnd van geur... het maanlicht diep,  
Hoorde ik een stem en zachte zucht?  
Uw stem, die riep?

En ik bezon mij, moeder, en ik liet  
Mijn schatten liggen, voor wie weelde wil.  
Wereld en weelde wil ik niet  
Maar vrede stil.

Die schatten zocht en schatten vond  
In 't rustloos werven buiten huis,  
Keert bedel-arm en hartgewond  
Moeder, weer thuis.

En vraagt, dat in het oud gezin,  
Hem weder worde een plaats bereid.  
Ik wil uw vrede en stille min  
Thans en altijd.

**Aan Oscar Wilde.**

Reading: schrei niet, hier is het wreed gebouw  
Waar een dichter in den tredmolen liep,  
Dorst leed, honger, op een plankenbed sliep  
Teedre handen stuktrok aan 't geteerd touw.

In een tredmolen: loop, dat niet de grond  
Uw voeten breekt, die onder uw voet wijkt;  
Kramp vast uw handen, als uw kracht bezwijkt  
Slaan wentlende treden uw voeten wond.

Honger en dorst, altijd de strenge cel  
Enge beklemming om uw hijgen heen,  
Muur noch deur wijkt voor uw gesmoord geween  
En waanzin wenkt naar zijn glimlachend spel.

Wat is hier hemel? Achter 't matte raam  
Een grauwe plek, eender of de zon straalt  
In lente, in zomer, één of 't najaar vaalt.  
Wat is hier dag? Verneedring zonder naam.

Wat is hier nacht? Schrijnende Erinnerung  
Of droom, die nog wreeder 't verleden peilt.  
Wat morgen? Tijd, dat gij de celvloer dweilt.  
Wat avond? Angst voor nacht en schemering.

Wie leed als Gij? Maar toch door Londen dwalend  
Avond van dien dag, Holborn, Oxfordstreet  
Strand, Piccadilly, waar de weelde stralend  
Van heel een wereld mijn hart duister liet,

Dacht ik: dees dag, die aan den matten morgen  
Een moeden avond bindt, wat gaf hij meer  
Dan nieuw verlangen en al nieuwe zorgen  
Om rijker kans en winst uit elken keer?

En iedre nacht, die donker overbrugt  
Huiurende diepte tusschen dag en dag  
Wat liet hij, droom of waak, dat bij zijn vlucht  
Niet ijdel blijkt, wreedpijnend winstbejag?

Dichter van Reading, die vorstlijk beschikte  
Over schatten van weelde en winst, vóór 't lot  
Uw wegen wendde waar geen mensch het wikte  
Dat gij zoudt gaan, schamel, beschreid, bespot,

Ik heb u zóó beklagd, maar was 't geen waan?  
Is één stad rijker dan uw starre cel,  
Mijn leven meer dan tredmolen, die fel  
Raakslaat wanneer de voeten moeder gaan?

Mijn rondte begint voor de morgen schijnt,  
Jacht naar weelde en winst drijft door uur en uur  
En hart en voeten in rustlooze duur  
Later dan 't licht boven Londen verdwijnt.

Is niet beter 't lot van wie in zijn cel  
Al de ijdelheid zag van zijn bont bestaan  
En heeft met machtge handen afgedaan  
Wat kort bekoort en laat rustloos gekwel?

**In Reading Gaol.**

Nu bloeien bloemen ook over de graven  
Van hen, die 't streng gerecht ellendig hing,  
Tweemaal daaglijks komen de dulders draven  
Hun stomme rondte om den asfalten ring.

Tweemaal daags zien zij de ruimen der luchten  
Doorschitterd van zon, of bewolkt, maar schoon  
Altijd voor hen, wier weenen en wier zuchten  
Onverhoord vergaan in hun doffe woon.

En tweemaal daags zien zij, die dervend dulden,  
De vale graven aan de kerkermuur  
Tot bar vermaan, dat zij, die overvulden  
Der lusten maat, streng stierven vóór hun uur.

Wien heugt van hunne driften nog het dringen?  
Wie weet de woede of weelde van de Daad,  
Waarvoor hen beul en knecht nekbrekend hingen  
En 't lijf in zijn kalken graf fel vergaat?

Tweemaal daags draven hunne stomme ronden  
De droeve dervers langs de kerkhofmuur,  
Almachtig God, gedenk mild hunne zonden  
Als Gij streng recht, welk man houdt dan zijn duur?

Leid onze wegen ver van de Bekoring,  
Die lachend lokt naar de onverzoenbre Daad,  
Elk man stierf in hartbrekende versmoring  
Wiens naam hier aan de gevangnis-muur staat.

En tweemaal daags, tot twee vervulde jaren,  
Dreef men een Dichter langs 't asfalten pad,  
Wiens zangen zoeter dan zijn zonden waren,  
Wiens liefde zooveel leed gelenigd had.

En met hem ging langs 't ronde perk gedreven,  
Getucht als hij een man in 't eigen grauw  
Als allen 'gaan, maar niet één hield geheven  
Oogen zoó brandend naar het hemelsblauw.

Waarom? Omdat wijn rood is en bloed rood is.  
Dronken van wijn werd hij dronken van bloed,  
Weinig tijd, die tusschen vonnis en dood is  
Geniet hij 't leven als geen vrije doet.

Geniet hij fel het milde van den hemel,  
De bloei der bloemen in de kerkertuinen,  
Van wolken het speelsch-wisselend gewemel,  
Zang van vogels in der hofboomen kruinen.

Zijn stap sloeg krachtig, hij dronk licht en zon  
Gelijk hij toen den lichten wijn genoot,  
Hij schreide niet, want hoop noch wanhoop kon  
Hem redden van den streng-rechtenden Dood.

Hij leefde blijde omdat niets meer dan sterven  
Hem wachtte binnen wet-gemeten tijd  
En met hem leerde en stierf in hooploos derven  
De Dichter, die hem zijn lied heeft gewijd.

Want een dichter leeft ieder anders leven  
En sterft machteloos ieder anders Dood  
Tusschen tuchtlingen langs de ring gedreven  
Lijdt elk zijn eigen, hij der andren nood.

Dravend in der bonte dwazen parade,  
Of trekkend aan het wreed-geteerde touw  
Berouwt zijn hart van elk ander de daden  
Maar niemands hart lijdt om zijn zeer berouw.



Zes weken lang liep tweemaal elken dag  
Hij, die sterven moest, in de stomme ronde  
Tot een morgen, gelijk een open wonde  
Zijn graf, duister-wachtend aan de muur lag.

O, wondre wreedheid, zagen ooit uw oogen  
Uw eigen graf graag wachtend op zijn buit?  
Hij schreide niet: hij genoot diep-bewogen  
Zijn laatste licht en laatste vogelfluit.

En de avond viel en vóór het morgenrijzen  
Sterft hij gestreng, maar Die genadig richt,  
Zal over zijne ziel mild vonnis wijzen  
Wetend hoe reede een zoet genieter zwicht.

Omdat wijn rood is en brandend bloed rood is,  
Dronken van wijn werd hij dronken van bloed,  
Die dra bevrijd van menselijke nood is  
Vergeve God, gelijk geen mensch ooit doet.

En met het rijzen van den zoeten morgen  
Herrijst zijn ziel in 't onbevleete Licht,  
Die met scherp hennip zijn teere keel worgen  
Richten maar het lijf, wijl God de Ziel richt.

Laat dan zijn kalken grafstee zonder bloemen  
Geef hem slechts drie letters aan de grafmuur,  
Als niemand meer zijn rechters weet te noemen  
Houdt het Lied, hem ter eer, zijn schoone duur.

Want tweemaal daags tot twee vervulde jaren  
Dreef men een Dichter met hem langs het pad,  
Wiens zangen zoeter dan zijn zonden waren  
Wiens liefde zooveel leed gelenigd had.

En nog, na zooveel jaren, daar ter stede  
Weent mijn hart bitter om der dulders leed,  
Ieder man heeft, als wij, gehoopt, geleden  
Wiens moede voet gevangnis-paden treedt.

Gij, die den weg van uw vreugde en uw hopen  
In vrijheid meet en voor geen zonde zwicht,  
Houdt uw hart voor hun bitter klagen open,  
En wees als God genadig in 't gericht.

**Bezinning.**

Banloos dwalen heeft een jongen van noode  
En een man van stad en landen de ruimte  
Hij jaagt naar vreugdens vogelvlug gepluimte  
Van 't ochtendgrauw tot het laat avondrooden.

Dus ik: wie heeft zooveel vreugden gevangen  
Als vogels vlug, als zonnevlinders bont  
Maar ook: wie heeft zijn handen zóó gewond  
Aan hagen waar de hooge rozen hangen?

Maar zinnend en keerend weet 'k overbodig  
Vrienden, rozen, van wijn den zachten brand  
Een man, die moe werd, heeft niet anders noodig  
Dan wat men dooden geeft: een spanne land.

Want weet: geen stad en geen landen zijn ruimer  
Dan de gemeten maat der doodenhof  
Waar droeve derver en de stoute schuimer  
Gelijk vergaan in eeuwig-wisslend stof.

En eeuwig eender: zie, de haag van heesters  
Verdort en herbloeit elk ander seizoen.  
Nu zijn de bloemen rijp en geurt het groen  
Over 't graf van dienaars en machtige meesters.

Die over land, stroomen, zeeën beschikten  
Waanden geen wereld voor hun wensch te groot,  
Ach: met zachte glimlach keert goede Dood  
Wat wagende en winnende strevers wikten.

En waag en winst ben ik vermoeid ontweken,  
's Morgens zend ik geen jong verlangen uit,  
Dat rooft des daags en voert des avond buit  
't Verheugde huis binnen uit blijde streken.

Wagen en winnen eindigt in één vraag  
Zonder angst: 'Wat is mijn tijd, hoeveel malen  
Zal ik zomerdag rijzen zien en dalen  
Even vredig en zonnig als vandaag?'

Ik ben bereid, geen Dood, die mij verschrikt.  
Na zooveel levens heb ik niets van noode  
Dan zooveel aarde als men ons toebeschikt  
Wanneer wij rusten gaan bij onze dooden.

**Het stille eiland.**

Dagelijks dwaal ik van bloeienden morgen  
Tot later dan avond over het duin,  
En door dellingen van 't eiland als tuin  
Zoo goed bebouwd, en zoó veilig verborgen,

Buiten den breeden weg van weelde en winsten,  
Waar wij drijven, voeten moe, zinnen zat.  
Heeft hier de rijkste man geen weidscher schat  
Dan veld en vee, werk noch brood mist de minste.

Dienaar noch meester beleven de menschen  
Hun vrome vreugden, hun matig gewin,  
Visschen, varen, zaaien, slaan 't koren in  
De maat van 't land is de maat van hun wenschen.

O, vóór de zon hooiers en maaiers wekt,  
Ben ik door 't milde morgenlicht ontwaakt.  
En eer de eerste dorpeling oogstwaarts trekt,  
Daal ik hun velden door waar de zee blaakt.

Geene begeerte leidt mijn blijde schreden,  
Ik dwaal, ik dwaal, met nooit een ander doel  
Dan waar de duinen zonnig zijn en zoel,  
De dellingen vol munt en thijm beneden.

Ik zoek niets: en dus kan ik nooit verdwalen  
Ik wil niets en word nooit teleurgesteld.  
Mijn schat zijn de hemelsche zonnestralen,  
Wie geeft als zon zijn goud dus ongeteld?

Op de open top van een vlakken strandlooper  
Lig ik uren lang: uit de verre zee  
Woelen en wentlen golven, langs de ree  
Breken zij, zilver, blauw, en donker koper.

Zij zwellen vol, zij dalen schuimend grauw.  
Ik zie de zon hooger en hooger blinken,  
Zuidwaarts heen waar de witte wolken zinken,  
Machteloos in de weelde van het blauw.

Wordt het warmer, wat nood: in koele kuil  
Onder de sparrenschaduw duik ik schuil.  
Hoe blinkt door 't weemlend naaldgroen blauwe lucht,  
Soms lach of stem, gestaag het zeegerucht.

Als wierook walmen wikke en paarse thijm,  
Waar de bij bezig bromt, een vogel schalt  
Hoog, hoog zijn zalig lied, de duinroos valt  
Verliefd op de eigen zonnegeur in zwijm.

Tot late middag mij weer boven vindt,  
De zon is door het Zuiden heengegloed  
Wendend naar 't Westen, waar zijn branding bloeit  
Langs 't goudwater wemelend in de wind.

Het Oosten duistert: van de kalme kim  
Betrekt al nachtschaduw den klaren hemel,  
Oovral winnend: in 't Westen laatst gewemel  
Van 't vechtend licht; dan 't eerste stergeglim.

Daal ik door het dauwdampend bouwland thuis,  
Dan zijn de jongens en mannen al binnen;  
Zij spelen of zitten met hun gezinnen,  
Zomeravond genietend voor hun huis.

Zóó gaat mijn leven hier de dagen door,  
Waan het niet weinig: ik heb veel geleden  
Voor ik meer dan uw vreugden vromen vrede,  
Meer dan uw vriendschap de eenzaamheid verloor.

**Het droeve lied.**

Van mijn vaal ziekbed gaat hartlijk verlangen niet  
Naar de nabije stad, ik hoor zijn dof gedruisch  
Een klankloos lied,  
's Morgens vroeg rijzen en laat zinken rondom 't huis  
Waar mijn leven vervliet.  
Ik ga getroost, wetend wat ik genoot  
En verloor en wat mij voor de Eeuwigheid wacht  
Een hopelooze en een starrenlooze Nacht  
Een rustelooze Dood,  
Naar de nabije stad gaat mijn verlangen niet.

In het opvloedend en verebbende gedruisch  
Der straten hoor ik het vloedend gebruisch  
Der eindloos-wijde zee. 'k Zie mijn licht eiland:  
Een pracht van duinen en een bloeiend weiland,  
Hoeven en huizen bont, twee dorpen en een toren,  
Rondom ruime velden vol zonnig koren,  
Hoog, wit en blauw de openbloeiende lucht  
Boven land en zee waar een wijde vlucht  
Snelle schepen zeilt in het licht verloren.



Daar ben ik een diep getroffen jongen geweest,  
Die vogels liefhad en de donker-woedende  
Stormen liefhad en de eindloos wijde vloedende  
Zee liefhad, maar bonte wegen het meest  
In 't dalend duin met bloemen vol gekleurd  
Waar muurpeper geel gloeit, de lichte viool geurt  
En de bezige bij naar zoetheid zoekend neurt.  
Naar de nabije stad gaat mijn verlangen niet.

Ik weet zoo goed, alles wat ik genoot,  
Het proefde zoet, verbitterd proeft het na,  
Pt Is goed, al zoet en bitter worden dra  
Dof in den Dood.  
En dit is alles wat mij 't leven laat,  
Wijl het vergaat: ach dit, een heugenis  
Bont-lachend gekleurd en een droef gemis  
En treurig luistren naar wat rijm en matte maat.

**Huisvaart naar Holland.**

Vuren van Holland: aan de klare kim  
Liggen zij laag op de rustende zee.  
De Nacht verschemert, langs de grijze ree  
Deint hun geglim,

Vuren van Holland: wijl wij naadren stijgen zij  
Zonnige sterren in de stille lucht,  
En wijl dag bleekt, lichtschuwe scheemring vlucht  
Verdwijnen zij.

Overal hemel en zee. Ver in 't Oost  
Dat teeder bleekt en wonder~bloeiend bloost  
Beeft laag op 't water, als een schemer fijn  
De duinenlijn.

Achter de duinen bloeit het weiland welig  
Waar uw woning aan 't wijde water bouwt,  
De morgen wekt u met licht-levend goud,  
Teder-spelig.

Gij waakt, verheugd wetend, dat dezen morgen  
Mijn boot binnenkomt en nu keer ik thuis  
Aan het wijd water in uw stille huis  
Moe van zorgen.

Meer dan schat en rust was mij vrijheid blijde  
En 't banloos dwalen. Maar nu wil ik weer  
Vriendschap en vrede na het woelig drijven  
Van kans en keer.

Nu weet ik, dat van al mijn schoone zorgen  
Nooit één zoo schoon was als de klare vree,  
Van thuis te komen in den milden morgen  
Langs lichte zee.

Kans en keer mijndend wil ik gaven vrede,  
Met u staag werk. Met u na 't werken rust.  
Luide verlangens en schreiende beden  
Heb ik gesust.

Hemelen hoog, de zeeën breed, de duinen  
Heffen hun flanken wit en groen begroeid.  
De zon stijgt steil. Zijn klare warmte gloeit  
Op hun kruinen.

Stoom snel, mijn schip. Ik herken reeds de kust.  
Een dorp. De haven. De bonte vuurtoren.  
Mijn hart verlangt, na zooveel vreugd verloren,  
Naar huis. Naar rust.

De vaart vermindert. De haven blinkt open.  
Een zonnige menigte, een druk gedruisch.  
De breede boot ligt sierlijk aangelopen.  
Ik ben weer thuis.

**De roem van Holland.**

Ik vraag naar Holland, hier bloeit de open hemel hoog en blauw,  
Een dagenlange brand.  
Duistren nu nog de dagen grauw  
In uw laag land?

Gij waart verleden jaar, een veelgevierd gast in mijn huis  
Tusschen bergen in 't dal.  
Uw hart bekoorde 't zanggeruisch  
Van bron en val.

Geen dag begon voor u te vroeg, geen morgen vond u mat  
Voor vreugden niet bereid,  
Geen makker, die voor u niet had  
Zijn heerlijkheid.

En het weeldrig woud, dat gul aan werkmachtige houthakkers  
Geeft van zijn bare schat  
Zag u 's morgens met alle makkers  
Gelijk op 't pad.

Uw slag viel met hun slag gelijk op in het winnend werk,  
Gij hoeft niet eer rust  
Dan zij, uw hand werd hard en sterk,  
Uw hart gerust.

En niet voordat de zon daalde achter bergen in het dal  
Daaldet gij met hen mee.  
Elk huis uw huis, en overal  
Vondt ge uwen vree.

U gaf iedere gaard, gelegen langs de hooge helling,  
Schaduw koel, vruchten zoet,  
Geen berg te trots, te diep geen delling  
Voor uwe voet.

En 's avonds, lang nadat de zon achter bergen verzonk,  
Schouwde uw oog lichtdoorbloeid  
Naar sneeuw, die op de toppen blonk  
Zonovergloed.

Met werk en lust geen dag te lang, viel elke nacht te gauw  
En toch verheugd verbeid.  
Want ook in droom bloeit hemel blauw,  
En zomer blijd.

En nu gij keerdet naar uw land in het nevelig Noord  
Denkt menig man aan u,  
Ook ik, minnend uw lach, uw woord,  
Uw lied. Kom nu.

En 'k vraag naar Holland: zijn daar ook zoo schoone vruchtbre dalen  
Aan breeder bergen voet?  
Rijpen daar ook de zonnestralen  
Druiven zóó zoet?

Wellen daar ook zoo wild en schoon de beken uit de bronnen,  
Storten zij zich naar 't dal  
Van 't wit sneeuwwater volgeronnen  
Met luiden val?

Neen: woudloos zijn uw weiden, geen ander land ligt er lager,  
Aan vlakker waterboord,  
De vaarten dralen traag en trager  
Machteloos voort.

Uw zon stijgt nimmer steil, zijn matte schuine stralen stoven  
Nooit een felkleurig fruit.  
Granaat noch wijndruif kiest uw hoven  
Zonder zon uit.

Verlokt u niet mijn stem en het schoon van mijn Zuiderstreken  
Gij kiest toch niet uw land,  
Met vale weide en trage krekken,  
En kleurloos strand?

Als 'k u zeg, dat de Knaap, die hout hakt, en het water draagt,  
Gij zongt zoo vaak met hem,  
Nu 't zomer wordt weer naar u vraagt  
En prijst uw stem,

Als 'k u zeg, dat in 't dal en op de bergen huis en kluis  
Uw komst verheugd verwachten,  
Laat gij dan niet uw eenzaam huis  
Voor onze prachten?

Niet waar, dan kiest gij 't schoon van heller hemel, berg en wolk,  
En onzer harten gloed  
Meer dan uw vlak land, uw vaal volk,  
Hun mak gemoed?

Als het uw hart nog heugt, hoe ieder vriend u onbesomd  
Zijn vreugden gaf, zijn pracht,  
Dan weet ge als gij weer tot ons komt  
Wat uw hart wacht.



En 'k antwoord: Zeker heugt mij 't heerlijk schoon van berg en dal  
Ieders lach, lied en stem,  
Geen vriend, waar ik ooit zwerven zal  
Vergeet ik hem.

Maar laak nu niet mijn land, al stijgt niet steil zijn zomerzon,  
Zwelt minder zoet zijn fruit,  
Breekt er geen beek, bruist er geen bron  
Bergengten uit.

Liggen de vaart vlak, waar zaagt ge ooit een luchtspiegeling,  
Eén hemel zóó verklaard  
In 't water zonder wiegeling  
Van verre vaart.

Tusschen uw bergen gaat geen blik zoo ruim en rustigpeinzend uit,  
Als mijn blik langs 't laag veld  
En vindt voor blijder zinnen buit  
Geen perk gesteld.

Het strand? Al breekt de zee hier niet in reven rustloos-bont  
Maar stort zijn water grauw  
Wanneer de hemel openzont  
Verdiept hij blauw.

En 't volk? Zijn lach valt stil, maar minder dan 't uw' mint het niet  
Wie zijne min verdient:  
Ik won met mijn liefkozend lied  
Hier menig vriend.

Mijn hart blijft Holland trouw, kom tot ons in den zoelen zomertijd  
Met toegewijden zin,  
Ik weet, dat mijn land u verleidt  
Tot blijde min.

Ik houd zoo van dit land: zijn wind en water, wolken wijd,  
Zijn duinen, strand en zee.  
Wanneer ge eenmaal in Holland zijt  
Mint gij 't land mee.

**Aan den Verleider.**

Neen: uw zoete wijn doet mij niet vergeten  
Den zoeten wijn van Vaders zeegnend woord,  
Bij vreugden als geen andren zich vermeten  
Wordt, als geen ander, mijn hart wild verstoord.

Ik heb gedronken: was het zoet of bitter?  
Al even, verbitterd proeft mijn mond na.  
Mijn tranen breken het lachend geschitter  
Van 't licht over bloemen en tafelwa.

Want uw beker van uitgeslagen goud,  
Waarin al schat van wijn geschonken wordt,  
Is niet meer waard dan de gebakken bord  
Waarvan mijn Vader ons gaf Brood en Zout.

Zijn Brood en Zout waren zegen. En 't uwe?  
Zijn lach was vrede. Wat is onze lach?  
Wij tarten tergend, die geen zonden schuwen,  
Tuchtloos drijvend naar voller vreugdbejag.

O, laat mijn hart één één oogenblik rust,  
Deer niet mijn verdriet met uw teer gevele  
Ik was een Knaap, zoo zalig onbewust,  
Wiens hart als geen hart was der zonden vrij.

Laat mij gedenken: smal waren de wegen  
Van mijn jeugd, smal 't bestand van ons gezin,  
Maar meer dan winst en weelde was ons zegen  
Van Vader en meer Moeders vrome min.

Laat mij gedenken: het was zoele morgen  
Toen ik zingend den koren-veldweg kwam,  
Zoo licht als wolken dreven mijne zorgen,  
Die elke zonne-windvlaag mede nam.

En wij gemoetten: wat lokte u, Verleider,  
Naar de bescheiden schatten van mijn jeugd?  
Waren geen makkers voor u milder, blijder,  
Gereeder tot iedre verboden vreugd.

Gij spraakt: een wereld bloeide voor mij open,  
Gelijk de lente landen leven doet,  
En ieder woord deed nieuwe vreugden hopen,  
Uw teder lachen bracht mijn hart in gloed.

En vóór gij keuze liet, had ik gekozen,  
Eer uw bod noodde, ben ik meegegaan....  
Wat bloeit langs der zonden weg meer dan rozen  
En meidoorn gelijk langs dorpswegen staan?

't Was blij gekozen, maar het wrang berouwen  
Bezoekt mijn hart voor elken dag van Vreugd.  
Geen wankle lust vergoedt het vast vertrouwen  
Dat vroomheid geeft aan onverdorven jeugd.

En wij deelden zooveel geheimen samen  
Tot wij naakt stonden zonder één geheim,  
Voor uw lachen week mijn schroomvallig schamen,  
Wij stonden voor geen zonde, voor geen zwijm.

Ik haat u niet; ik weet: wij zijn verloren,  
Zoo ruim als uw deel is mijn deel geweest,  
Mijn ziel zal uw ziel onscheidbaar behooren,  
In al wat een genierter hoopt en vreest.

En doet uw zoete wijn mij niet vergeten  
Den zoeten wijn van Vaders zegnend woord,  
Ik weet: wie eens niet u heeft aangezeten  
Keert nooit weer waar men vrome beden hoort.

Laat mijn hart dan niet klagen. Slechts één bede,  
Verleider, schenk mij zóo ruim van uw vreugd,  
En van uw wijn, dat ik niet keer ter stede  
Van mijne vrome en onverdorven jeugd.

Moe zoude ik schreien als de zonnewegen  
Naar ons dorp openbloeden voor mijn voet,  
Te wreeder heugden Vaders zoete zegen  
En Moeders min het gereten gemoed.

Laat mij niet keeren ; ik heb u verkoren,  
Niet minder ruim dan uw deel was het mijn:  
Reik mij den wijn en in een zwijm verloren,  
Laat ons, blijde Verleider, zalig zijn.